

BIJELA PANIKA

VESNA BIGA

SADRŽAJ

NAPUTAK ZA CRNI I BIJELI ŠAPAT	6
Da sam u drugom rodu rođena	7
Da nisam koja jesam	8
Da sam sebi majka	9
Da sretnem sebe	10
Da sam ja povratnik iz rata	11
Da sam ja onaj drugi	12
Priobalna	13
Bijela panika	14
Išaptana	15
Treba disati	16
Po zakonu jabuke	17
Naputak za crni i bijeli šapat	18
Sjećam se dobro	19
Koračajući	20
Kuća zmija	21
Mala ludička	22
Ljetna ludička	23
Neka	25
Kao oni koji su, kao oni koji će	26
Kad ti otvore oči	27

Dječja soba	29
Radost u trku	30
Tek što nije	31
Dvije	33
Srsi jezika	34
Sredstvo protiv najdražih igračaka	35
Svi tvoji anđeli imaju krila	36
Vodeni i drugi svjetovi	37
Žetva straha	38
Savijeni ljudi	39
 MEZZO	 40
Boja dana	41
Oblak ispod tepiha, stranac pred vratima	42
Mezzo	44
Mušice se smiruju u zoru	46
Životinja iza kapaka	47
Oči ogledala	49
S ne moje ruke	50
Odsanjano s greškom	51
Snježne grlice	53
Domaća životinja	54
Poklonici gornjih svjetova	55

Tri lutke	56
Nebo u prolazu	58
Mala ratnička	59
Popis polja	60
Čovjek koji premješta snijeg	61
Postaja Tovarnik	62
Halkidiki	63
I to reći	64
Stvaranje stvari	65
 PETI GRAD	 66
Trebalo mi je vremena	67
Trag	69
Prostori, i prostori	71
Hej	72
U hodu slikovnicom	73
Golubije pseća	74
Novčić, dva	75
Pa ipak	76
Peti grad	77
Za trepavicu i dimnjačara	79
Njega gledati, njega slušati	81
Tu nekog nije bilo	82

Vrata	83
Dan odbija da odraste	84
Matrjoška	86
Kušadasi	87
Nestali	89
Popokatepetl	90
Porto	91
Službeno sunce	92
O autorici	94
Impresum	95

NAPUTAK ZA CRNI I BIJELI ŠAPAT

DA SAM U DRUGOM RODU ROĐENA

da sam u onom drugom rodu rođena,
da li bih sanjala o nijemoj svili pokožice
i krušnim obrazima, krotkim kao pamuk
između palca i kažiprsta,
takvi obrazi hrane sviralu onim glasovima
koji ostaju dječji, ali i ženski su u isti mah,
takvi su prsti bespolni i ja ne znam što bih
sve uradila s muškim moćima u ruci,
muškim glasom u grlu, što bih prošaptala
između glatkih bedara i kakav bi miris imala
kosa, prepone i koljena sirene,
da li bih uzbrala sedef bradavica da sam onaj
koji miluje, a potom kida, zasijeca, raspolućuje,
bogzna što bih ja sve oštricom,
što kićenom udicom, a što pustom mrežom,
i kako bi se ogledala u mom muškom pogledu
zamiruća krljušt oka,
možda je gorka tinta utrobe na suncu,
a leden riblji dah na dlanu,
možda bi mi stegla grlo slana omča zjenice,
ali ja ne znam što bi ona bila meni, a što ja njoj

DA NISAM KOJA JESAM

da nisam koja jesam, da sam ja ona druga,
da li bih pustila da me nose androgina bića
valova, jaka u svojoj praslozi,
ili bih se u trenu propela, i skočila u visinu
visoku, sijekuci ih krilom pjenušavog prkosa,
a onda zaronila u vodu duboku,
kao netko tko se odvojio, u vodu nijemu,
tamo gdje u crnoj sluzi pijeska iskre začeci
gornjih i donjih svjetova,
predani svojoj samosličnosti,
kao da ih je uzgojio nevin narod Bambara,
onaj koji je potom iz božjeg mrmora ugrabio
riječ i još je šaptavu posadio u pupak zemlje,
prkoseći molitvom tišini, onoj prvotnoj,
koja je nečujno disala uz vale priobalja,
izvan domašaja svoga imena,
i daleko, daleko joj bilo, najtišoj,
od moje i svake druge tajne

DA SAM SEBI MAJKA

da sam sebi majka i dijete vlastitog djeteta
u isti mah, što bi bilo kad nam se oči sretnu,
da li bi mi zastao dah i slutnja poharala zjenice
pri pogledu na kožu, kosu, nokte, koji se mrijeste u tišini,
dok tjeskoba raste u svakoj ćeliji,
da li bi me vrisak uzeo pod svoje kad se samo sjetim
što sve može biti za godinu, za dan,
ili već u sljedećoj minuti, koju treba prebroditi
bez oklijevanja, opslužiti je treba kožom, kosom, noktima,
i još pogledom u pogled, s jedne i s druge strane kapaka

DA SRETNEM SEBE

da sretnem sebe u nekom djetetu, toliko godina poslije djetinjstva,
da li bih se prepoznala s radošću, da li bih u strahu ustuknula,
ili bi dijete bilo to koje je mene prepoznalo,
djeca umiju iznenada zapljeskati i reći – ja i ti, ti i ja, jedan i dva,
ne znam tko bi koga, da li bih ja nju ili bi ona mene prozrela,
ne znam ni kako bi se pogledale i što bi od nas moglo biti,
možda putujemo jedna drugoj, ja i ta djevojčica,
kojoj već vidim slutnju na licu, dok se smješkam i namigujem rođaćki,
zar ne čini tako stari bludnik dok nudi neke slatke, šarene stvari,
onako kako se mami zvjerčica u ruke-klopke i izvodi se eci, peci, pec,
ja sam mala vjeverica, a ti mali zec,
i ne znam čija bi to volja mogla biti, čija vještina zagrljaja,
moja ili njena, koja bi na trenutak zamijenila nam mjesta i
vjevericu u zeca prometnula, a ja u ti, i ti u ja, i jedan, i dva

DA SAM JA POVRATNIK IZ RATA

da sam ja povratnik iz rata, da li bih čekala zoru
s malom bombom-bombom ispod kreveta
i metkom ispod jastuka,
onako kako se u šikarama čeka neprijatelj,
i luči mušica od mušice,
dok cvrkut raste skupa sa svjetlošću,
kao da će nekom drugom svanuti,
da li bih, da sam povratnik iz rata,
spustila prste na vrat svoga djeteta, lagano,
tako da se ne probudi, a onda ih povukla naglo
kao da sam se dotakla vatre,
da li bih, da sam povratnik iz rata,
čeličnim pogledom ukrotila nekoliko službenika
iza šaltera i potom ušutkala sve one koji se zateknu
u tramvaju baš u to doba dana, i taj trenutak,
kad se ja vraćam kući iz rata?

DA SAM JA ONAJ DRUGI

da sam ja onaj drugi, zaista stidljiv čovjek,
da li bih mogla gledati punim zjenicama
u oči svoje sestre, suputnika, bilo koga,
da li bih mogla, da sam ja od kosti,
otvarati usta, zatvarati usta,
kao što se vrata otvaraju, zatvaraju,
i govori se dobar dan,
da li bih mogla tako prostodušno,
i bez prestanka,
uzdisati zrak, izdisati zrak,
davati riječ, uzimati riječ,
a zastanem li na trenutak
da tuđim uhom sebe oslušnem,
i zarečem se na goli muk,
nađem li se u trećem oku,
sebe od sebe kad odmaknem,
da tuđim vidom u se pogledam i
krenem loviti bestide štipaljkama zjenica,
ja se hvatam kako mašem repom
i opet je sve pseće posvuda,
sa vrha jezika pitom se pozdrav grleni,
iz mojih usta u tuđe uši puzi,
na oči moje sestre, supitnika, bilo koga!

PRIOBALNA

od žedne kapi i od gladne sluzi sam,
koju moram oploditi mesom drugog tijela,
kad su već putene ivice sjemena postali zubi,
a krljušt vode tek slani obris za ono drugo
ime pokožice, pisane valima priobalja,
u nožnim prstima mrijeti se prva slika,
nju treba bezbolno dopremiti tamo gore
da se razmrši,
skupa s toplo i hladno, a dan, a noć,
i još s tablicom množenja, iz mora rođenom,
sve to treba pomnožiti,
pa tek onda i na ovaj brod-tijelo,
kad se otkine vodi i tlu se pokloni,
kad glavu pogne i zemlji sebe poda,
kad se nasuče u plićaku neba,
treba početi računati

BIJELA PANIKA

sijevne li bijela panika, eto meni divljeg pohodnika,
eto meni bijele, pri punoj svjetlosti što još prozvati,
imena ostaju bez stvari kad se ovo dogodi,
imena budu tamo, a stvari tu,
stvari šute dok hara bijela i nije lako znati što sve vidim,
što sve ne vidim dok šapćem bijela panika,
strepeći da me ne čuje ono u njoj bezimeno,
ono što tek može biti ako se prometne i više ne odazove,
jednom kad i ona zgasne, a pomahnita i zaurla, a ožeže li
ožeže neko zaglušujuće, skroz zasljepljujuće sunce

IŠAPTANA

ove mi kosti od koje jesam i koju pronosim,
a koja me pronosi,
da od kosti sam,
i mesa mi od kojeg jesam i koje jedem,
a ono jede mene i opet sebe gladije i blaguje,
da od mesa sam,
i onoga mi oka na koje gledam, a koje gleda mene
i koje sebe u mome oku vidi,
da od oka sam,
i tako mi imena pod kojim se zovem i svega onog
što se zove i što ja zovem, a ono mene proziva,
da od imena sam,
i ove mi žive mene koja se pita na čija li se usta pita,
čijim riječima govori i koje riječi mene govore
da od riječi sam
i da sam od ovoga šapta koji bi da išapće
na čije oko gleda, od čije li je kosti i mesa sastavljen
i u čijem li je tijelu njemu biti, u čijem ne biti,
a biti mu je sve dotle dok mu je ove mene,
i ne daj ti, bože, da mene nema i da više ne budem
i da onda bude kao da je mene bilo, bilo pa ne bilo,
i još ne daj, bože, da riječi koji me svjedoče prečuješ,
pa čije bile da bile ove kosti i ovo meso od kojih sam,
ove oči na koje gledam i ove uši koje te mole
za tvoje moćno Neka kojim ćeš orječiti sve ono što je
volja tvoja da se utjelovi i da svoje tijelo ponese,
ono tvoje Neka po kojem će se znati da sam ja tu bila
i neka sam, da ja tu još uvijek jesam i neka sam
i da je volja moja, a moja li je, a tvoja, a čija jest da jest,
da tu i dalje bude mene, i neka me, moj bože, neka mene još

TREBA DISATI

u čaški vrca glad boje meda dok vjetar raznosi
ljubavne padobrane, pod njima sjemeni pupoljci
putuju svaki svome imenu,
na prozivku jeziku-jazavcu, a taj će, bremen,
kazati se i na lakat, što on zna čuju li ga vlastite uši,
vide li ga vlastite oči ili su to moćne utvare,
one druge oči i uši koje njega slušaju,
koje njega gledaju, evo, ruka mu je odavno
uvukla pandže i sad je sklona rukovanju,
prsti su mali dobošari, oni svakog pozdravljaju,
u protivnom, olujna mu kapa, rašljava žila na čelu
umišlja da je bič i da će sve u paramparčad
što se ne orječi, i ne počuje,
što već jednom ne iziđe iz zemne jame,
gore i dolje plavetnilo, u sredini jagode, ličinke
i glodari, u zglobovima čuči im fantomski let
i podvodno sunce zove ih morskom tlu,
a neprestano treba disati, treba saditi rupu do rupe
da nikne svirala koja će, a što drugo nego zasvirati,
nešto će se već odazvati na krila, škrge, bezrječicu

PO ZAKONU JABUKE

kako presresti slijepu točku koja vodi crvu
u Adamovoj jabučici,
kako zauzdati naviku godišnjih doba,
a poznam toliko ruku, toliko sjemenki
sklupčanih u molitvu,
mogao je posijati ovu voćku bilo tko,
netko koga ne znam ili onaj koji diše pored mene
i smiješi se pred plijenom, kao dobar strijelac
ispred sočnog cilja, razdragan krotkošću mesa,
tišinom jezgre, iz koje niti vriska,
tek nijemi spokoj uroda,
koji teži zemlji da se otisne, padu da se poda,
to čeka ovaj plod, a nikako da sazri
i otrgne se zaboravu,
nikada da se tamo gore vine,
i svoju berbu da ushiti sve bržom putanjom nebu

NAPUTAK ZA CRNI I BIJELI ŠAPAT

ugledati se u divljem oku putnika,
u naboranoj usni prosjaka,
u žutoj travki podno semafora, ugledati se,
a onda prebrisati vlastitim kapcima sve to
što je divlje i pitomo u oku putnika,
što je naborano i glatko na usni prosjaka,
što je požutjelo u zelenom oku semafora,
i ušutjeti se toliko da možeš čuti iza kapaka
šum srca,
šum šumova trenutak prije iščeznuća,
i onda tišinu već jednom čuti,
pogledati u sebe tako da to bude nalik spasu
i onda spasiti se tako da se ne podaš zovu
ponuđenog šapta, njega ćeš prvo oslušnuti
i sve mu riječi priznati,
a samo jednu iz toga šapta zazvati,
njoj reći Bijelo i ne zaustiti ono
što je Crno prati,
reći joj Crno i oglušiti se na ono
što je Bijelo prati,
kazati Vatra, i ovu Vatru Vodom ne ureći,
rekneš li Voda, Vatri jezik pregristi,
šapnuti Ja, a ne zateći sebe u Ti, Ona, Ono,
šapnuti Ti, Ona, Ono, a ne pokazati sebe u Ja,
eto, tako se kaliti danonoćno,
na vršku svoga jezika,
tako šaptati, šutjeti, gledati i slušati,
tako zaboraviti noć sve dok bijeli dan
u tebi ne zanoća, pa bude noć,
a mrkla da se šapće, sva noć dok se ne išapće
i sebe crnu dok ne razdani,
pa bude bijeli dan riječima dana ošaptan

SJEĆAM SE DOBRO

prostorima koji se ne žele sresti, putuje moje tijelo,
kao da zavađenim prostorima putuje,
između onih mjesta na kojima govorim i onih
na kojima šutim, u gluhoći koja se pravi da nema ušiju
i da nema očiju koje me u oči gledaju,
samo oči moga tijela gledaju me iz tame dok puštam
od sebe muk, dok mucam nijemi uzdah,
takvo je meso od kojeg jesam, ono zuri u mene tamo
unutra i čeka riječ, uvijek na mene bude red da se prva
oglasim, a pokucam li o grlo ili zagrizem jezik,
nema odjeka, ne mogu ništa sebi zubima vlastitog mesa,
i ja moram premjestiti takvo svoje tijelo,
moram zakoračiti u onaj drugi prostor, koji je od riječi,
a nije ga više lako dosegnuti s nijemom popudbinom
koja raste za petama, i samo mucajućim mesom koje
nudi uzdah, kao da su mu jezik pregrizli nevidljivi zubi,
kao da ću kročiti u vlastito odsutstvo, tuđi zabran,
i kako onda prokinuti muk i predstaviti sebe,
kako se prozvati na mjestu koje uzmiče preda mnom
i ne oprašta mi šutnju, kao da me neće takvu,
a ulazila sam tu bez kucanja i glasala se od prve
pokretima u usnoj duplji koji su bili nalik molitvi i
zalogaju tuđeg mesa pod zubima,
još donedavno govorila sam ja na mnogim mjestima i
preda mnom je stajao netko tko je izgledao kao onaj koji
gleda u mene i sluša moje riječi, sjećam se dobro!

KORAČAJUĆI

koračajući, ostavljam mlade tragove iza sebe
i ostavljam stare i sve starije tragove iza sebe,
pitajući se proničem li stazu koja je preda mnom,
i hoću li poznati stazu utabanu nekoć,
kao da se tuđe vrijeme, tuđi putevi ukrštaju u
mojim stopalima i upisuju u tijelo koje me pronosi,
kao da sam to ja, tako prestara, tako premlada,
s toliko tragova kojima više ne mogu prići,
a i kako se mladim korakom dozvati na već utrt put
i teško stopalo udjenuti u tek rođen hod,
kako se iskrasti tragovima koje čuva vlastito tijelo,
i tragovima koji su utisnuti u kožu bližnjih,
a onda iskoračiti iz svekolikih puteva koji se mrse u tijelu
i ispisati sebe iz stvari koje se nude na putu, kako,
kasno je da se utisnu stopala u prvo tlo,
kasno da se spustim na sve četiri,
izvučem kandže iz plahih jastučića vremena i
zavijem u bestrag polja kojima sam prolazila,
opružim li tijelo, oduzmem li nogama svaki zemaljski hod,
noge će mi čitavu noć strugati jedna o drugu,
tražeći sebe u žeravici tijela, u tlu same kože,
kao da gonetaju znakove na putu,
kao da brišu tragove vlastitih stopala na zemlji

KUĆA ZMIJA

stoje kao uslikane jedna uz drugu, ta kuća i ta zmija,
onako kako stoje dvije riječi kad ih jednu uz drugu
ispišeš, a treba ih ispisati puno puta i treba ih čitati
dugo i dugo jednu za drugom šaptati da se uzljube i
sačuvaju, da se hudom rukom ne rastave,
da se jedna drugoj ne otmu i ne raskuće,
da ne šmugnu pod tuđi prag,
da se ne pretvore u tuđih ljudi kuću i
da se ne traže slijepe, jedna drugoj nevidljive i
otrovane odsustvom, nalik na nepoznatu kuću,
sa zalutalom zmijom pred vratima,
na onu kuću koja je kuća svačija i onu zmiju koja je zmija
ničija, zato ova zmija i ova kuća, koje stoje kao uslikane
i jedna drugoj obećane, neka se zapišu tako da se u miru
dozovu i jedna drugu prstenuju šaptom,
sve dok se kariku po kariku ne upredu u vidok-klupko
od zmije i od kuće sastavljeno,
i neka se, pod okom Svevida, vjenčaju tako da se jedna
uvijek sjeti one druge, dok na zemlji i pod zemljom putuju,
dok se kuće i klupče, da se kućeći ozmije, zmijski da se okuće

MALA LUDIČKA

pod oblakom od proloma
ispod neba odnebljena
na tom putu paraputu
u tom gradu mimogradu
na toj rijeci, na neteci
na tom stablu, na drvenom
meni pjeva ptica nepjevica
paraptica, noćna rugalica
zapjevala, a grla limena
kako pjeva, takvog je imena
avet ptica, a tobož pjevica
u snu mome tobož pratilica
koja sluti slutnje neslućene
koja leti krilom parakrilom
a sve tuđim perjem nakićena
tuđim perjem, a tobož krilata
vreba korak u travi zatravi
mrsi meni staze i bogaze
na noćnu me vabi stranputicu
stranputica, što i bezvjerica
slijepe pute pod noge mi baca
koji vode do mjesta nemjesta
gdje ja srećem sebe odsanjanu
odsanjanu a nedosanjanu
bezmenica tu mi suputnica
paraptica ludome družica
kud ću, šta ću, snu uteći ja ću
probudim se, od sebe se spasim
jutrom sadim cvijeće zaboravak

LJETNA LUDIČKA

Rečeno je, da i nije
vino žarko grlo hladi
smokva ljetom usta sladi
kuša sebe ili se
nepce moje hoćno svo je
nepce svako traži svoje
na jeziku žudnja poje
jezik prede sebe, se
zove mu se, val je dalek
val se krijesti, titra sve
gore oblak ljeska bijeli
jedri mu se nebom, gle
gleda mi se, može mu se
drzak oblak gore sja
nebom žari, nebom pali
očiju mi u me zja
vjetar puše, huji mu se
čvor za čvorom, nosi mu se
on je takav, goni mu se
vjetar s vjetrom među se se
što je dolje, gore bi se
što je gore, krilato je
muha zrakom prosto leti
sve što leti, kad tad sleti
muha stolu, sladi joj se
smokvu ta bi, hoće joj se
srče njoj se, zujan poj
u šaci je njojzi joj
šaci moćno, može mi se
dlanu škakalj, smije mi se
ne zna muha kud bi, kamo
bezglavo joj tu i tamo

muvlji mračak, njojzi strah
meni grohot, muhi vaj
suncu ta bi, tamo sjaj
sebi ta bi, s dlana da bi
sebi ta bi, sebi ja bi
meni svrabno, meni zujno
muhi tijesno, njoj je nujno
sve se rita, tužno poje
od tog poja misli dvoje
misli dvoje, svakom svoje
mani nje se pa kud koje
meni moje, ja u ja se
tebi tvoje, ti u ti se
nema mi se tebe, te
u se ja se, muhu ne
meni smokva, sunce njoj
vraćam nebo, zujan poj
s dlana hita, ne se rita
hoće ta, u lice se smije meni
meni se
sebi ne se, sebi ne!

NEKA

neka nad kućom i cestom oblak nastaje i nestaje
na nebu, neka,
neka se na cesti koja vodi kući putnik zatekne,
a na mjestu gdje se kuća sa cestom sastaje neka bude
zvono i neka i to zvono rukom putnika zazvoni,
neka ječi i odjekuje kuća, neka se čuje i počuje
niz ovu cestu i sve do oblaka taj odjek,
neka se dozivaju i odzivaju kuća, cesta i oblak
u uhu putnika, neka se orode i srastu u oku onoga
koji tuda prolazi, i neka ih on tako i uslika,
kao da su tu oduvijek i kao da će dovijeka
na toj slici ostati,
i neka se na toj slici zvono jednoga dana začuje,
a u oku putnika neka se otvore i vrata kuće i cesta
koja je pred njim, i neka putnika dozivaju zvonom
i vrata kuće i cesta koja je pred njim,
a neka bude volja njegova hoće li pod oblak
koji nastaje i nestaje na nebu ili će pod krov kuće
koja mu vrata otvara,
a zvono taj dan i na toj slici neka odjekne
sve do krova nebeskog, dan danas kao da odjekuje

KAO ONI KOJI SU, KAO ONI KOJI ĆE

da mi je čist i prazan komad neba, bez doziva odozdo,
odziva odozgo, nebo barem na trenutak bestjelesno,
da mi je, ali mi nije, kao da nema takvog,
netko uvijek kaže Ptica i ja odmah vidim Pticu,
i čujem kako nepozvani jezik kroz mene prolijeće,
čujem Oblak i odmah znam što je to,
i bude mi teško slušati Pticu na tome jeziku,
gledati njegove oblake i zvijezde, a slušam ove riječi
kao da se ne mogu zasititi, kao da ne mogu drukčije,
ja koja ni komad čistog neba od toga jezika ne mogu
sagledati, sasluhnuti po svome,
stoga šutim dok zvijezde preko trnja već nadiru odozdo
i nadiru odozgo u moja prenapučena usta,
u moja usta pozlaćena šutnjom, koja sebe vezuju u čvor,
kao da ne daju nebeskom na jezik,
tobože šutnje da im je ili bar nešto svoje, zlatousto izreći,
a vrijeme im je da nešto kažu, nešto moraju, osjećam to
pa ista usta vično razvezujem, kao tuđu vreću iz koje
kradem sitniš, sve same uzdahe, i još se lažno nakašljavam,
kao da ću zaista progovoriti, ali kojim riječima,
radije slušam sebe kako uzdišem predački,
svakojakim uzdisajima, kao oni koji su uzdisali prije mene,
kao oni koji će poslije mene uzdisati

KAD TI OTVORE OČI

kad ti otvore oči bogovi dana, prvi strah, onaj tek probuđen
i još nalik nebeskom prosvjetljenju koje donose srsi svitanja,
bude strah jutarnji, strah od moći u vlastitim u rukama,
strah od prozora koji na ove moći čeka i strah od onog
što će ti prozor ponuditi kad ga tvoje ruke otvore,
pred ovim ponudama ti ćeš uzdahnuti duboko, kao da slušaš
proročanstvo koje udjeljuje strah po strah na dan taj i taj,
strah od velikog cvrkuta i još bunovne, znojne trave,
strah od onog što tiska pup i u jajetu se rita i strah od onog
što bubri i pod sječivom sunca prska u sjemenki,
od koje će biti kruh, a od ovog kruha strah,
i strah od njegovog pekara i svih onih lica koje ćeš sresti i
koja čekaju da razvežeš noćno grlo i pustiš iz grla riječi
pozdrava, i još mnoge riječi nalik strahu od onog što govoriš
i onog što čuješ s prozora da drugi govore,
a to se već od jutra razvikalo na ulici, gnjevno u svome
sjećanju na tek odsanjeni noćni strah, strepe od njega putnici
koje si u snu i na javi sreli i osjetio ga je stari astronaut,
onaj koji je iz velikih daljina vidio sve, a onda zastao
užasnut pred čašom u kojoj ljeska voda na noćnom ormariću
i pred prizorom koji mu se nudi s kućnog prozora,
kao da mu je ovaj noćni strah, sav prezreo, prsnuo u samu
zjenicu sjećanja, skupa s mjesecom koji je pobjegao s jezera
na glatku površinu automobilske krova,
mjesec ulazi u zjenicu kao da su to otvorena vrata kuće
koja njega čeka, a strah koji nosi ispisan je na licima onih
koje u snu srećeš i čini ti se da ih ne poznaš, poznaš ih,
a svejedno se nadaš da ćeš pored njih proći tek tako,
uz laku noć, ili da ćeš proći bez pozdrava, šutljiva,
kao pored nekog na ulici, nekog tko ti ne može ništa u snu,
ništa na ulici ujutro, kad te dohvate srsi dana i kad ti onaj
drugi strah bučno krene u pohode pod suncem,

onaj koji ne treba miješati s noćnim, druge su to ponude
ujutro, od drugog neba strah, moćnom krvotoku toga straha
svejedno je klečiš li ti ili stojiš pred njim mirno,
zbrajajući sjemenke koje u tebi bubre, zbrajajući probuđeni
cvrkut u ušima i razbarušene vlati trave u oku,
ili kušajući onaj svagdašnji, slasni a strašni kruh

DJEČJA SOBA

kad se po prvi put izvrate stvari u tvojoj dječjoj sobi,
i kad ti pokažu lice koje ne poznáš,
iskušava te noćna voda, kad se pomami, ova voda
ponese, iz neke ptičje perspektive, sve one kocke
od kojih si pravila kuće, brodove, mostove,
kad te zagluhne i kad ti zapahne nosnice takva voda,
tonu tvoji anđeli, napuštaju te dječje stvari
i ti više nemaš što čuti kap na kap,
kad se urote tvoje stvari nemaš što čekati u mraku
ove vode, čekanje ionako ne daje od sebe miris,
radije se razbija u paramparčad, radije vodenim žigom,
pero po pero, odnosi krila anđela,
tako radi ova voda sve dok ne popije svaki pogled
odozgo i dok ne podavi sve tvoje igračke,
onda pušta škrge u podzemnim sobama i tvrđavama
od pijeska, tu ona upravlja repovima drevnih riba i
crnim čeljustima nemani,
u utrobu ove vode stanu sve stvari koje si imala,
tu zna biti prostrano kao u najvećoj dječjoj sobi,
kao u posteljici tek začetoga zrenja, u kapi čistog čekanja,
tu se može, po prvi put,
u zrnu pijeska, kao u najsitnijoj čestici vremena,
odsanjati stvar po stvar

RADOST U TRKU

moje tijelo zauzima prostor, ono ga uzima,
moja krv zauzima prostor, ona ga uzima,
moje tijelo daje prostor mojoj krvi,
moja krv je prostor, moja radost je u prostoru,
ona gradi vrijeme prostora od radosti
dok kuca u mojoj krvi, u mom tijelu
koje joj otvara vrata svake ćelije i
pušta je da svojim bilom zaigra u paučini žilja,
da prsne nadaleko i objavi se ushitom glasa,
da putuje od srca do hitrog odziva tabana
i tu se daje u trk zajedno s prostorima
koje zauzima moje tijelo i onim prostorima
koje će tek uzeti moje tijelo od nekih drugih
tijela u prostoru, trčeći, pronoseći radost u trku

TEK ŠTO NIJE

Tek je došao ako je pridošlica, pa je tu tek toliko
da bude tu i tek tu i tamo tu, a jednom nogom tu,
jednom tamo, nikada sav i prav,
kao da je u istom času i tu i tamo,
pa je tek za vidjeti hoće li biti tu, ili će otići tamo,
tu se imenom i tijelom tek predstavio, a ime mu
i tijelo moraš priznati kao da je tu oduvijek i
kao da neće ni odlaziti, a ne znaš o njemu ništa,
ni toliko da li je otišao u dućan ili u drugu državu,
među druge ljude ili svome plemenu,
pa ti onda pogađaj hoće li se vratiti ili neće nikad,
hoće li od pridošlice u povratnika,
ili će jednog dana, kad vrijeme sustane,
postati onaj koji je nestao, bio tu i više ga nema,
pa je sad negdje tamo i nekom drugom povratnik,
ako je već bio tamo, ili je i tamo pridošlica,
ako se po prvi put tamo obreo, nekom povratnik,
nekom pridošlica, pa ili će preda te, ili neće nikad,
a u njega još uvijek vremena i da se tu otjelovi i
da već bude tamo, taj kako je iščezao, tako može i
uskrsnuti, a uskrsne li, tebi je onda lako reći keks
ili britva, ne zna se što je točnije ni što će prije,
kad kažeš keks, britva ili dok trepneš okom,
nisi se ni okrenula, a on već tu, pa kao da nije ni
odlazio, a ako i nije tu, ono samo što nije,
pripremila si keks, britvu, kapke i sad ga čekaš
ako znaš čekati, a ako ne znaš i ne želiš čekati,
a ti pregrizi keks, baci britvu, zatvori kapke,
njega tebi nema niti će ga biti,
pa kao da ga nije ni bilo i kao da je nekom drugom
nestao, a ne tebi, i ne tu nego negdje tamo,
gdje ga i čekaju ti kojima je nestao,

ako im je do čekanja, a čekaju li, neka im
onda bude njihovo i ono tamo i ono tu i tek što nije

DVIJE

ta sam koja joj pozna korak, ta koja umeće sjenku
na mjesta kojima je prošla i dotakla ih stopalima,
ta koja je uvijek blizu nje i uvijek na oprezu
da joj tijelo ne presretnem, da se šaptom ne prokažem,
ona je sa mnom tamo gdje joj tijela nema,
tamo gdje je ne dotičem rukama i ne dosižem dahom,
ali je zato gledam okom koje ne ispušta,
i koje nudi sve što pročežne, mogu je poslati oblacima,
nebu da se vine, ili na veliku vodu, morima da se otisne,
mogu joj ponuditi slast koja u krvi gladuje,
kožom da joj putuje, i očuvati je od svega toga,
ja i to mogu, i ne očekujem da mi bude zahvalna
za taj još jedan život koji ima, a koji joj od mene dolazi,
ona sam koja daje a za uzvrat ne očekuje ni toliko da me
u snu svome pozdravi, ili da od moje velike vjernosti
makar protrne na javi, onoj javi u koju joj zalazim,
snubeći je kradom, moleći se šaptom i sebi i njoj
da me po koraku ne pozna i da vlastitu sjenku ne pogazi,
moje da riječi ne prevjeri i da me srsima ne zasluti,
u meni sebe da ne zataji, u sebi mene da mi oprosti

SRSI JEZIKA

meke i bezimene, one nedovršene stvari, i još ničije,
a malo je tame, malo pravog muka još preostalo,
one čekaju da ih dohvati britko sječivo oka,
koje na kratkom štapu dijeli svoj uvježbani potpis i
neće zastati, neće oklijevati pred stvarima koje ni same
ne znaju što će od njih biti i koje će im ime udariti pečat
pogleda, premda i takvom oku ponekad treba vremena,
kao da pronosi iskru između dva kamena, tako putuje,
kao da na drugu planetu putuje, dug mu bude put
do mjesta u koje će pobosti zastavicu, ali kad tamo stigne
odmah se laća popudbine, umjesto da lagano,
dok čeka da se slegne prašina, uskrisi svjetlace ticala,
umjesto da navlaži usijani pečat jezikom i tek se onda
blago spusti na površinu još netaknute stvari,
one koja sebe ne zna i sebe ne čuje sve dok je ne zasiječe
vrući šamar jezika, onako kako se već krsti mladi pupak
starom poslovice i jednom te istom molitvom štavi
koža u koju su zaptivene dječje godine, od svile i kadife
godine, kad su još poslovice plaho lebdjele pred onim
što se nudilo pogledu, oči su tada sijale čistom vatrom i
prvim svicima želje da se vlastitim rukama iskuje potkovica,
koja krasi kuću mladih uzdaha,
želje da se dvaput uđe u istu rijeku, onda kad voda i opet
potekne odakle je tekla, i još one želje da se srsima jezika
nježno poljube sve stvari koje se ponude oku na putu

SREDSTVO PROTIV NAJDRAŽIH IGRAČAKA

odlučnost ruke može se svakog trenutka otposlati
na snop mikado štapića, nalik neponovljivom
savršenstvu pahulje, ili kocki od murano stakla,
koja obećava dobitak cvjetne livade i pregršt
mirisnih uzdaha u minuti,
odlučnost ruke može se upraviti i na fotografiju
s neke davne proslave, koja je zarobila snjeguljicu
i sedam njenih patuljaka, tri careva sina i jednu
zmijsku košuljicu, na zmijsku se košuljicu može
udariti raznim sredstvima, ako je tu volja ruke,
one koja se ne boji vatre, koja će vatru vodom,
koja će vodu žeđanjem i jezicima plamena,
a noćnu neman besanicom i krijesnicama jutra,
na sve se može voljom one ruke koja je spremna
razidati sve te venecije i cvjetne spomenare
od lego kockica, a nekad ih je pomno sastavljala,
ista ta ruka, koja se sad odlučila za pepeo i prah,
koja je voljna krenuti protiv nebrojenih uzdisaja i
svega onog što još uvijek podliježe vodi i vatri,
starom se oružju ne može oduprijeti nijedna kuća
lutaka, u kojoj se tkala čipka mikado štapića,
vještina uzdaha, vječita igra skrivača,
u kojoj je sazrijevao nauk svake škole i sve ono
što bi sad da se prometne, a tu je odvajkada,
nalik na glad, žeđ, san, na san i u njemu mamku
da se dosegne ono što je obećano,
da se stane licem u lice s vlastitim igračkama i
smjelo pogleda u njihove mliječne oči,
posebno u zjenicu one najdraže, nju treba zaskočiti
odlučno u skrivenom rukavcu čežnje,
a onda pravo za svilen gajtan sjećanja, sve poslije toga
ide lako i od ruke, samo od sebe sve dolazi na red

SVI TVOJI ANĐELI IMAJU KRILA

putujući, prostore iz kojih dolaziš premještaš u prostore
kojima si pristigla, nosiš sa sobom ono Tu si i ono Tamo si,
mjesto koja su ti pripadala stavljaš pored onih mjesta
koja si zadobila, tako raste u tebi ono Prije i ono Poslije,
skupa s prostorom koji se proteže između tvojih prstiju,
a ti ga ponekad sabiješ u šaku pa se učini da mu prijetiš,
ili ga blago pogneš na dlan, gladeći nevidljiva stopala
anđela, oni slijeću na ramena s vlastitim vjetrom u krilima,
pod školjkom nepca ponekad čuješ šapat tvog i nebeskog
prostora, nalik jeziku zatečenom na duši, koja čeka uznesenje
između udisaja i izdisaja, zna biti tjeskobno ako taj dan iziđe
crno sunce, pod takvim suncem strepiš da će krila koja
pronosiš između Tu i Tamo naići na goruće zidove predmeta,
da će se naći na putu nekom od onih prostora koji su jači
od tvoga tijela, a čine ti se zaigrani, kao da ih u trenutku može
odnijeti vjetar, prave se podložni tvome tijelu, a nisu,
gledaš li u crno sunce, oštrice prizora koje oni nose mogu
zaprijetiti svili tvoga oka, mogu se oglasiti bridovima vriska
i ti moraš usporiti korak na takav dan, moraš iza kapaka čvrsto
držati sliku svoga tijela, kao što drugi drže pred očima plan
nepoznatog grada u koji će kročiti, moraš stati pod crno sunce
i suočiti se s prijetnjom da će tvoji prostori ustuknuti pred
prostorima o koje udaraš i da će se jednog dana rastočiti,
pretvoriti se u tajne sastojke coca-cole, u skriveno srce kamena
i u tolike druge stvari čiju ćud ne poznaš, ili se prometnuti u
nijemo tkivo zemlje, toga se bojiš dok koračaš,
nalik plahom anđelu koji mliječnom mrenom prekriva oštricu
prizora, kao da ne može u svakom trenutku odletjeti, a može,
svi tvoji anđeli imaju krila koja si im ti dala, na dlanu

VODENI I DRUGI SVJETOVI

za neke preci brinu tamo gore, zagovaraju ih rođački i
u pravi čas im šalju znakove, drugima se rijetko javljaju,
većinom šute ili se zalažu pretho za svaku zemaljsku dobit,
može biti da takvi nerazumljivim jezikom mrse molitvu,
ili su od onih koji su zašutjeli zauvijek,
kao da su na sve zaboravili i kao da za njih više ničeg nema,
ne pojavljuju se u snu, ne pojavljuju se kao hitra sjenka
u dnu hodnika i tu ne vrijedi stajati pred vratima i kucati,
kucati sve dok zglobovi ne prokrvare, a onda sve tiše kucati,
stvari kao da se zbog takvih više ne rješavaju tamo gore
i s druge strane vrata, oni za kojima su se vrata zatvorila, ti
idu svojim putevima, ako su umrli od gladi, ne opraštaju to
lako zemlji, ako nisu umrli od gladi, možda sad gore gladuju,
još se ne zna tko izgara u ognju i posipa se pepelom,
a tko spava ispod rascvjetane voćke, oni koji nisu vjerovali
za života ili su vjerovali samo u zemaljske svjetove,
sad možda šute u čudu, ne znaju otkuda svi ti gornji i donji
svjetovi, ako su vjerovali samo u vodene svjetove,
pravo im da budu ribe

ŽETVA STRAHA

Kad si sijala nisi mislila na strah
i sad je kasno da se boje tebe.
Ubir, kanda, oskudan, a malo li je to?
Malo je kad se vrijeme ubrza, tijelo uspori,
a nigdje tvoga roba, kamoli tebi suputnika!
Sad vidiš i sama da si premalo straha posijala
i da ti štošta ponestaje,
imaš tek toliko da se pokriješ,
a to je kao živjeti od ljubavi,
žetva čisto onostrana,
to ti je nešto sjete za putnom groznicom,
to ti je šaka zobi za konjskog duha,
malo paprati za beštije kojih više nema,
i po tanjur ječma za roba i za suputnika
kojeg si nekad imala, a sad samo čezneš,
sitnom čežnjom kad se prisjetiš,
i tu, zar, oskudna?
Premalo je to stare medovine
a ti da sjedneš ispod masline i podvriskuješ,
da se kikoćeš svemu što je odvajkada!

SAVIJENI LJUDI

suncu leđa okrenuli su, ti ljudi, i leđa mjesecu,
hodnicima klupka pobacali, i suncu su i mjesecu,
klupko sunca zametnuli, i klupko su mjeseca,
do neba su konce pomrsili, zemljom zemni korak
pogubili i sad marširaju klecavih koljena,
korak na korak raskorak, a sve pustim hodnicima,
ti ljudi, kao da idu dalje, a tamo presamitili se
načisto, u stolicama laktove ušiljili,
nad svojim stolovima savili su šije,
u noćnim posteljama protegli opruge počinka,
od kojih škripe tabani namještaja
i zidne im ptice kukaju na buđenje, a sve navijene,
a sunca da im izađe, a mjeseca da zađe,
a ni mjesečara ni sunčara od njih,
njima su i pod golim nebom leđa povijena,
koljena prebijena, loman im je korak,
kratak njima dah, a sve tabanaju po zelenoj travi,
poleglih pršljenova, sve pod konac pogruženi,
kao da pustim hodnicima stupaju, kao da idu dalje,
sve tako namješteni, a ono okrenuti leđima su,
ti ljudi pokleklih koljena, sve savijeni

MEZZO

BOJA DANA

pristaneš li na to da su neke stvari jasnije ujutro,
više ti nije važno da li je to oblačno jutro,
ono poslije kiše, ili jutro narančasto, kao na ekranu,
kad ti krasnopolisom poruče u prezelenoj travi
da počneš ispočetka, a naročito predstojeći dan,
ali tebi više nije važno kakve je boje dan,
dočekala si da svane i da hrabro priznaš sebi
da su stvari jasnije, ne znaš točno koje stvari,
ali obrisi stvari u sobi vrlo su oštri ovog jutra
i odlučni u prostoru, prozor je čitko nacrtan,
prilaziš mu i promatraš tijelo ptice, postrance
nude se i druge stvari, ali ti si odabrala pticu i
vidiš kako ptica slijeće s krova, sve to ide brzo
i lako se posloži kasnije, kad je ptica već na travi,
ti sad znaš odakle je sletjela i što je sve bilo,
čak ti se čini da se to što je bilo moglo i predvidjeti,
izračunati bez greške, prvo taj poriv ptice da sleti,
koji je već čučao u njoj dok je stajala na krovu i
u tvome oku istovremeno, a onda putanja leta,
ništa zato što je trava naoko nepomična,
nalik jarkozelenoj mrlji na ekranu, i što se pravi
da je vrijeme stalo, kao da nije raspoložena
za novi dan, ali ti jesi i ne želiš ga ispuštati iz oka,
spremna si ovog jutra da svome oku oprostiš
svaku, pa i najprostiju očiglednost,
ja odlučujem što i kako će se danas vidjeti,
to kažeš sebi.

OBLAK ISPOD TEPIHA, STRANAC PRED VRATIMA

vidjela sam na nebu oblak koji se kretao natraške
i pogledom ga nježno prenijela u sobu,
a on mi je u trenu ispao iz oka i kliznuo pod tepih,
kao da će tamo, među mrvama, koncima i pepelom
nastaviti putovanje, ovaj oblak, a ono lice čovjeka,
koje sam ugledala kroz okno u vratima,
njega sam čvrsto uplela u paučinu od krvnih žilica i
šarenice, zabranjujući oku da ga ispusti,
kako ne bi puznulo pod tepih, ostavljajući malo vlage
u kutu oka, nalik tragovima oblaka i tragovima cipela
onoga koji je stajao pred vratima i pritiskao zvono,
a ja mu nisam otvarala, niti sam njegovo hljebno lice
treptajima uranjala u tamu iza kapaka,
gledala sam ja netremice u to lice koje je raslo
preda mnom kao kruh u zdjeli okna,
s nabujalim pupkom oka po sredini, lice stranca,
koji je na koncu podigao prst s poludjelog zvona i
usitnjavao se koračajući natraške,
kao onaj koji zna da ga gledam, a neću otvoriti,
kao onaj koji se boji okrenuti mi leđa,
umišljajući da se licem štiti, ili je to samo bio netko
prepristojan na odlasku, takva budu neželjena lica,
okačena o nečiji pogled, kad se na koncu opsjete
da su u kući ogledala, s one druge strane,
i kad se odluče skinuti s tuđih očiju,
uviđajući da ni vlastito lice, koje nude kroz okno,
ne mogu sagledati, kamoli ga ponuditi nepoznatom
oku, a daju ga tako olako na gledanje,
olako razvlače usta u osmijeh, zatežući užad bora na čelu,
baš kao jedriličar pod nebeskim svodom,
koji sluti nešto kroz okno među oblacima,
kostriješi mu se dlaka dok priziva šesto čulo i

dok ga sidri pod kosmati zaklon tjemena, kao pod tepih

MEZZO

u snu se javila ta želja da budem na svom mjestu, čovjek
na svom mjestu, ali to mjesto nisam mogla pronaći,
bila sam sebi daleka u tome snu, kao netko s one strane
tko sebi izmiče i ne želi mi prići,
ili kao da sam se u tuđem snu zatekla i mogu se izbaviti
samo buđenjem, kojim se i objelodanilo ujutro
i tek kad su mi se otvorile oči, da je to bio moj san i
moja a ne tuđa želja, i da se ta želja ne može dosegnuti
snom, i u sanduku kreveta, a niti gledanjem kroz prozor,
ili gimnastikom, koja slijedi nakon ustajanja,
ove radnje mogao je izvesti bilo tko, poslije bilo kakvog sna,
a ovaj je san nešto drugo očekivao od mene,
za početak tražio je da napravim samo nekoliko koraka,
tek toliko da se nađem na onom mjestu koje je u sredini sobe,
na tom sam mjestu izgledala kao čovjek spreman na sve,
čovjek koji odmjerava prije odluke ono što se nadomak oka
nudi pokretima, a nadomak oka počivale su stvari,
one su bile te koje se nude, sve same stvari, i uz njih nešto
cvijeća na prozoru, koje se uzdizalo iz glinenih posuda,
kao da čeka muziku, za razliku od stvari koje ništa nisu čekale,
samo su bile tu, stvari, i to me ponukalo da priđem televizoru
i uključim kanal Mezzo, na ekranu je odmah zapjevao mladi
Farinelli, glasom koji se probijao do samog korijena biljke,
toliko je bio svrdlav i prodoran, ali cvijeće je i dalje mirovalo,
ni jedan jedini list nije zadrhtao, niti je pokazao nekakav osjećaj,
premda je u novinama pisalo da cvijeću treba svaki dan pružiti
malo muzike, ovo moje cvijeće nije pokazivalo da li čuje
ili ne čuje pjevača i ja nisam znala što još da za njega učinim
pa sam napunila bocu vodom i malko zalila zemlju,
cvijeće je popilo vodu šutke, kao da nema kud,
tako da i dalje nisam znala kako mu je i što osjeća,
niti sam znala kako se ja osjećam

i na kojem se točno mjestu nalazim poslije buđenja

MUŠICE SE SMIRUJU U ZORU

mušice se smiruju u zoru, i evo, u sedam sati i dvije minute
nijedne nema u zraku, od njihovog kovitlaca što je ostalo,
od noćne pomame – tek tanke usnule trake, od crnog leptira,
baršunasti trokut na zidu i nigdje uzleta, nigdje zuja u zraku
da se na krilima proneše, cvijeću da poleti, a cvijeće,
cvijeće ionako miruje i po svom običaju šuti,
cvijeće je na oprezu pred silama sobe, a uprkos tome pušta
da mu listovi rastu, oni rastu bešumnim, nevidljivim pokretima,
sitnijim od svake sekunde koja se prostire između dvije recke
na satu, od tuđeg prisustva listovi se kriju iza vlastite sporosti
i čine se nepomični poput stvari, umrtvljeni svitanjem
baš kao mušice u sobi, koje u ovo doba poživaju na stropu,
iza ormara i u vezenom lišću zavjese i tek se poneka zanesu i
u prezelenu sleti travu na palucavom ekranu televizora,
tu ona iščekuje, bez pokreta, prikovana iglicama svjetlosti,
da se oglasi ptica u krošnji naslikanog stabla i da se prozor ekrana
na koncu preporodi, u ovo se doba putanjama oka kreću samo
škare kazaljki na satu, samo one putuju bez prestanka i
vrijeme pod njima sekunduje dok trepneš, ono minutuje krvotokom
i satuje satima, vrijeme se gomila i kopni onako kako netko,
osuđen na počinak između dvije kazaljke, kopni s glavom na jastuku,
zbrajajući laticama irisa, godovima zjenica iglice nadolazeće svjetlosti,
taj iščekuje jutarnju rasanicu s budilicom pored uzglavlja,
i da po jutru bude dan

ŽIVOTINJA IZA KAPAKA

kad sam zatvorila oči, uskrsla mi je iza kapaka
i hitro optrčala zaravan, koju sam istoga časa
za nju stvorila, onda se nakratko zaletjela do ruba
šume, kojom sam omeđila zaravan, pa opet ukrug,
kao da je prostor kojim trči za nju premalen
i ja sam joj onda dala veću zaravan,
ali to je nije smirilo, trčala je bez predaha i nabirala
zavjesu mojih kapaka, kao da samu sebe mora uloviti,
mahala je pritom repom, kao da mi se veseli i
pokazivala zube, kao da bi me najradije ugrizla,
a ja nisam znala koja je,
samo sam vidjela da je preda mnom životinja u trku
i da se ta životinja čak uspijeva od mene i sakriti,
iza grma koji sam na rubu šume za nju posadila,
ali ubrzo bi ponovo iskočila i potrčala ukrug,
kao da nešto drugo traži od mene sva tako žustra,
nešto bez čega ne kani stati, možda rupu u zemlji, crva
ili vodu, i ja sam joj onda dala komad rijeke, dubok,
za slučaj da dobije škrge, i još komad neba, visok,
ako joj izbiju krila iza mojih kapaka,
vodu i nebo sam joj dala, ali ona se nije ni osvrnula
na poklonjenu rijeku, nije podizala glavu nebu
niti potražila crva na obali, umjesto toga čula sam
kako je pod njenim pandžama zašuškalo lišće,
kad je na trenutak zastala,
i čula sam kako je pojela puža, roštila je kućica
u mojim ušima, a ja se ne sjećam da sam joj dala puža,
znam samo da sam joj mnogo toga još mogla pružiti,
ali nije tražila onako kako se traži iza tuđih kapaka,
kad je pojela puža, opet je potrčala ukrug,
najradije i samo ukrug, ne ispuštajući ni glasa,
kao da hoće od mene nešto što nije tu,

nešto s one druge strane zavjese od mojih kapaka

OČI OGLEDALA

Na sve su spremne moje i svake druge oči, i prizori su oku pokorni,
onako kako već vrata ogledala podliježu trenutku koji tuda prolazi
i otvaraju se svakom odrazu, osim očima s one druge strane,
osim onom što će tek biti, a ja takve oči nemam da vidim s one druge
strane i da naslutim to što ima biti, nedostaje mi treptaj koji nudi strogu
sadašnjost ogledala, oči onoga koji zna da se tu dugo ne ostaje, takav će
proći kroz srebrna vrata kao što mjesečev hodac kroz iglene uši prolazi,
i još će sebi namignuti u prolazu, a taj koji sebi namiguje u prolazu,
taj ima sretan kapak i ispod kapka sebi vjeran pogled, dok će onaj drugi,
moj pogled, tu dugo ostati i sebe predati urokljivu oku, taj će jesti i piti
pred ogledalom, kruhom će sebe hraniti i vinom će sebe pojititi, i taj će
Tantal svojoj slici biti, časteći se takvim odrazom koji jede a ne jede,
koji pije a ne pije, očekujući da onaj drugi, rob njegov, naposljetku vrisne
i da mu iz zjenice oka ispadne, kako ne bi tek pustim očima u se gledao,
željan, gladovao nesit i žedan suvotao, onako kako već gladuju, žedaju i
samotuju, a kako li se tek sebi čude, vlastite slike u ogledalu!

S NE MOJE RUKE

Ovo predvečerje nije podlijegalo riječima
pravog susreta,
zagrljaj koji mi se nagovijestio čučao je
u uspavanom koljenu neznanog trkača,
dodir koji je slutio milovanje
čamio je sklupčan pod tuđim prstima,
poziv s usana mrznuo je već na pragu
moga glasa, strunama dosluha nečujan
i nigdje takve blizine pri mojoj ruci
koja bi dotrčala s usklikom i gledala me
zatvorenih očiju, darujući šapat i svilu kože
koja slavi kožu, u ovo predvečerje
meni se nudilo samo sjećanje na vrutke dodira
i one srsi uzdisaja pod nepcem
koje riječima ne daju na jezik,
u sjeni takvog sutona moje je lice gledalo
u mene začuđeno iz tuđeg lijevog oka,
u desnom su počivali samo nijemi biljezi,
sve slijepi žišci nekih lanjskih ushita
i nikakve dobrodošlice niotkuda,
koja bi pozdravila tijelo zatečeno okusom
tko zna kojeg susreta
i zebnjom predvečerja koje se na zemlju spušta
s ne moje ruke.

ODSANJANO S GREŠKOM

Vidjela sam, u samo svitanje, stablo, konja i jezero.
Vidjela sam i čamac kako pluta uz drugu obalu,
ali nisam znala kakav je to čamac, iz kojeg vremena,
pa sam ga u nekoliko koraka izbacila iz vidokruga.
Nestao je baš kao i ptica, kojoj je bilo tijesno
u mojim zjenicama. Otperjala je hitro nebom,
zajedno s dva oblaka koja su naviještala dolazak
kišne slike, dok su stablo, konj i jezero bili pravi darovi
od kojih mi je bilo puno oko.
Oni su stajali pitomo na svome mjestu, odišući starinom
i čistim spokojem na koji sam se mogla osloniti,
kao da mi se odjednom posrećilo.
Biva tako kad u pravom trenutku podigneš kapke
i onda ne znaš više u kojem si dobu.
To se dogodilo i drevnim ljudima kad su banuli
kroz vremensku rupu pa su, užasnuti, morali pretvoriti
vlak u željeznu beštiju, ali su zato mjesec prepoznali
odmah i bili su radosni kad su ugledali stablo, konja i
jezero, kao što je i mene razgalila blagost ovog prizora,
koji bi zadugo ostao nepomućen preda mnom
da moje nezasitne oči, a kakve inače, nisu potražile
uokolo još nešto što bi stalo u ovaj vidokrug,
a pripada dalekom pamćenju, i u sam cik zore ja sam
ubacila još malko pijeska i trave u ovu sliku.
Trava je, onako odoka i poizdalje, izgledala bezazleno,
ali izbliza, i kad sam je pažljivije pročešljala pogledom,
u njoj sam ugledala bocu na kojoj je pisalo *ginger ale*.
Moja su usta odmah kliknula jedno *ups*.
Sišlo je to sa samog vrška jezika, kao da ga je netko
iz tuđeg grla pustio, umjesto da stigne odozdo,
iz utrobe i bedrenih mišića.
A i bio je nekako beskrvan i tup taj usklik,

kao nož izvan upotrebe, koji je već dao svoje,
i odjednom preda mnom više nije bila ona trava
za kojom sam tragala, niti je to bilo ono stablo,
ono jezero i onaj konj. Nijedna od tih riječi više nije
izlazila na moja usta kako valja,
a ni najbljeđega mjeseca tamo gore, da mi se bar on
nađe pa da se na njega oslonim!
I što sam onda drugo mogla nego da se skrušeno
poklonim nebu i da se izdajničkim vrškom svoga jezika
pomolim oblacima za malo kiše, koje je uvijek bilo,
koje će kad-tad biti!

SNJEŽNE GRVICE

vidim grlicu na grani bora i odmah očima tražim drugu,
ja bih još jednu i još jednu, mnogo više grlica od ove
koju gledam izdaleka i osluškujem kroz šušanj grana,
i mnogo više ušiju i očiju, da u njih stanu sve te grlice
koje prizivam, ja bih borovu šumu okićenu jatom grlica
i da odjekuje šumom veliki ptičji zbor u ovaj snježni dan,
dok pokušavam uloviti gugut, načuljenih ušiju,
i dok saplićućih očiju razgrćem iglice na granama,
ja ovu pticu motrim odozdo, podignutih ruku koje bi
vršcima prstiju da dosegnu krila, putanju leta koja tu počiva,
ta bi krila svakog trenutka mogla odnijeti pticu,
dok ja, jedna, stojim ispod bora takva kakva sam,
dvooka i dvouha, sa svojih dvadeset sedam uzdaha na sat,
mrmljajući nebu u mraznu bradu,
s dvije svoje beskrile ruke i deset neuslišenih prstiju, ja,
osuđena na jedno stablo i jednu grlicu na grani

DOMAĆA ŽIVOTINJA

slušam domaću životinju kako mi se u ponoć javlja
iz dvorišta, i drugu koja mi u podne hoće nešto reći,
i onu u kavezu slušam dan za danom,
odasvuda se glasa to što se meni zove pas, mačka, pjevica,
i da mi je već jednom razabrati sve te jutarnje pozdrave,
i od riječi do riječi prozreti podnevne i noćne javke,
kad već tako neumorno poskakuje u kavezu, ta, meni pjevica,
kad mi po čitav dan leži mačka ispod stola i
kad mi vjeran pas u doba i nedoba dobacuje iz dvorišta,
čas ovdje zalaje, čas mi tamo zareži, na uho svirne pjevica,
pod rukom oprede mačka, dok mladunčetu tigra, kad zaskiči,
njemu kažu umiljati stvor, a zamoćalome tigru pretigru,
tek taj kad pusti onaj grdan glas,
sa čeljustima punim jarke sline, njemu kažu da je tigar strašni,
premda se i on može pretvoriti u ljubimca, tigar strašni,
kojemu nikad nije za vjerovati, i on može postati domaća
životinja, onako kako svatko to može kad već jednom nauči
kako miriše stol, kako zdjela na stolu a kako molitva
kojom se sve može pripitomiti, čak i mrtvi,
i miris koji od njih dolazi, svaka beštija pozna njihov miris,
taj koji ostaje iza mrtvih kad se već i sami prometnu u domaće
životinje, pogodne za upotrebu, neki još za života sve to znaju
i jedva čekaju da se opruže i otisnu pa nek drugi rade,
neka malo tuđe ruke posluju, u kojima je vremena za sve,
kao što ga ima napretek u svake beštije, vrijeme zna kako biti
na strani domaće životinje, ono dijeli pravedno u podne
sunčanog sata i u ponoć svake mjesečine, gdje god se zateklo

POKLONICI GORNJIH SVJETOVA

vidjela sam oblak lijepu Lukreciju i oficira sa pet zvjezdica,
konjanika srećenositelja i oblak hulju kako dobri oblak guta,
vidjela sam poštara s torbom punom dosluha i
promašenog ubojicu kojem se nož u ruci rastače,
još sam tamnokosu ženu dugo, dugo gledala kako u zanosu
oko suton vatre čara i oblak tvrđavu od karata gradi,
krov od trefa, pikove temelje, da vile kule imaju i
da putnik može pokucati na karo vrata, sklanjajući ispred okišja
sva svoja bremena s vremena i onu dobitnu, suhu mu kartu
srca u rukavu, pa se zalutali neznanac smijao tome grohotom,
sve dok mu trbuh nije postao kasica-prasica u kojoj buja sitniš
tko zna iz koje države, nalik trudnoj školjci tko zna s koje obale,
a onda se i ta šumor-školjka-prasica na moje oči raspala
onom brzinom koja je jedna tamo gore a druga ovdje dolje,
gdje ja sjedim uz prozor kaskajući za prizorima
u kojima se vjetar s vjetrom nosi, dok kopne poštari, konjanici,
neznanci, i oblaci se gužvaju pod mutnim okom vladara,
jednog retardiranog boga, njemu karte na usta i oči izlaze, a on
od njih pravi harmoniku s odlučnošću trogodišnjaka,
pa malo svira, malo ih o nebo zadijeva,
a ove karte svoju igru tjeraju, u lice mu se one vraćaju
pa ovaj dječji bog prijeti pesnicom, a ova se pesnica otvara i
rasplinjuje prst po prst, sve to se događa u mome oku,
tu gdje su smješteni još i zemni prizori, oni u kojima su vršci
drveća samo sebi nalik i baš onakvi kakvi moraju biti,
kroz prozor vidim da su ovi vršci pravi poklonici gornjih svjetova,
oni svejednako streme uvis, do posljednjega lista zavještani nebu

TRI LUTKE

ušutkala si grlicu i svaki ptičji glas, ovo jutro ne haješ za
probuđeni cvrkut koji nadlijeće uparađene vrtove, ne želiš slušati
svileni lahor u lišću, gledati kako treperi paperje sjenki u travi,
niti želiš pratiti kako rosni pupoljak zori i kako se razlistava
lagano, kao da bi ti pupoljak mogao spržiti procvalu zjenu u oku,
kao da bi ti cvrkut mogao prosvrdlati usplahirene bubnjiće,
ne usudiš se ovo jutro ni ružu pogledati, ružu mirisnu,
zatvoriš li oči, pomirišeš li ružu, zašla si pod noćni, uzdišući svod
i već se voziš posrebrenom gondolom, u ljubavnom si sanduku
od svile, na čipkastome zamireš jastuku, jednu zvijezdu drugoj
s neba skidaš, u strahu si od ljubavi a strasna, pod kapcima si
bestidna i snena, a trgneš li se i progledaš na koncu,
i tako rasanjena ružu ruži vratiš, lutka si na cvjetnom pokrivaču,
u vrtu zlatkotkanom opet ti jutro svanulo, gizzdava je na tebi haljina,
blistaju se tvoji sedef-nokti, velike su tvoje razrogačene oči,
ti si začuđena lutka s podignutim rukama, koja govori Maa ili Ups
kad je zaljuljaš, ako je polegneš, lutka sklapa kapke, ona spava
dječje i rado sluša ćućor, rado sanja zvijezde i maglen mliječni put,
ako je dijete lutka, ako je lutka djevojka, zove se Trnoružica,
njeni su kapci laticice, njeno je srce pupoljak, ona čeka poljubac i
bajkoliku zoru, a zna već, tobož snebljiva, u srcu svome usnulom,
da će se jednom buditi, i tko će je poljubiti i što će potom biti,
sve zna ova lutka i sve zna ona lutka koja je u lutki lutka i
koja s dlana dječjeg čita nebeski put, takva se lutka jutrom
na cvrkut ptica odziva, pupoljku se u oko zagleda,
i takva pozna miris razdjevičenih ruža i pozna tuđih snova vrtove,
sve ona zna što lutka može znati i samo si ti ta, lutkine lutke lutko,
koja se čudom čudi i koja još uvijek ne zna, u vrtu ovom jutarnjem,
želi li oči sklopiti, želi li budna biti, želi li biti poljubljena ili
tek pusta gledati kako lutka spava, kako li se budi, tri lutke imaš,
sve tri urešene, sve tri urečene, nijedna ti u volji, a sve tri tvoje,
a čije li su i kome li su, a koga bi da pitaš, u koji jutros vrt,

kad već u srcu troumiš, lutkine lutke lutko, pred onim što je pozlačeno
i noćnim srebrom odsanjano, divotno kao slika i lijepo kao lutka,
a tri lutke!

NEBO U PROLAZU

Nebo je danas tu u prolazu, ono pristiže donoseći oblak
i odnoseći ga u isti mah, upregnulo je brz vjetar,
kao da mora ovaj oblak na nekom drugom mjestu isporučiti,
na nekom se drugom mjestu pokloniti svome nebu i
nebu svoga neba, koje mu je dodijeljeno onako kako je
i meni dato da pod ovim svodom stojim, vezujući čvorove
u vjetar, i da se dan na dan pitam, podnebesna,
nad nebom ako je neba,
mora li se i ono pomoliti odozdo, darujući oblak,
kao što ja to činim, klanjajući onom što je nada mnom,
onom što mi nebo donosi i odnosi, bila to noć, a bio bijeli
svakidan, nebo je ionako tu u prolazu, ono dolazi i odlazi,
a meni ostavlja samo molitvu da mu darujem,
kao da je to sve što mi treba pod nebesima!

MALA RATNIČKA

da li u dubini mora, čiju površinu mreškaju hitri čamci stražara,
psi morski laju čuvajući podzemne granice,
da li u oblaku sjedi zduhač, koji prelijeće zastave i dojavljuje
zemaljske događaje i mogu li takvome zduhaču nauditi topovi
odozdo, koji razbijaju oblake i drski led ostrvljen na plodove
zemlje, a ti pri zemlji i na vodi koji su, ti pod oružjem koji su,
hoće li jednoga dana najaviti i pravi rat, rat onome odozgo i rat
onome što živi u najdonjim svjetovima, rat oblacima i kamenju
s neba, rat ribama u dubini, rat za dupine i morske nemani,
rat za njihove planktone i morske trave koje ih hrane i
hoće li jednoga dana isti ti ratnici propiti mora, rasporediti nebesa i
ukrstiti se i s onim što u njima samima i u njihovim zemaljskim
svjetovima obitava i što porađa ratnike i ratnike,
pa se više neće znati da li će se sok zemlje i dalje cijediti iz jabuke
ili će drveće samo sebi podizati vješala, da li će ribe nebesima
poletjeti, a ptice morskim dubinama šestariti ili će sve ribe i ptice
biti popisane, a onda poslate na dodijeljeno im mjesto,
i hoće li se znati jednoga dana ili se to već zna u ovim svjetovima,
pod čijom li će rukom zaratiti mijene i pasti pusta žetva,
i u čijoj li će glavi prsnuti prva, u čijoj posljednja jabuka

POPIS POLJA

strast makova u polju unesi u ovaj popis, unesi crvenu
objest uskrsnuća, koja ti gori posred zjenica,
a ti je gasiš tako što ćeš se podiviti plavoj boji imena,
ovdje svaka boja urasta u latice i svaka najpravednije
biva raspodijeljena među cvjetovima i onim šaren-bićima
koja cvijeće oblijeću, a kad se dokučiš ptici u travi,
a zemnoj a nebeskoj ptici, kako bi je bolje osmotrila
i počula uzdišući, unesi posred cvijeća, i poljskih bića
krilatih, još i njeno ime u ovaj popis,
pticu kojoj ne znaš ime kao da nisi ni vidjela,
od nje imaš samo usklike, trenutke koje ne vrijedi pisati,
od takvog mrčenja kasnije se prave avioni i zidarske kape,
sve same igračke koje se bacaju među makove i potočnice,
od toga ostanu pusti uzdisaji, jedni te isti za svaku pticu,
svaku strast cvijeća i svako prešućeno ime,
a ti želiš da to bude čitak popis i tek kad takav uradiš,
možeš izabrati muk, kako ne bi izlanula, kako ne bi urekla
imena koja su na popisu i u pisaljki koja ti je posađena
među zjenice, ako ne želiš otkriti to što si čula i vidjela,
ti možeš i mučati dovijeka na onim mjestima gdje se govori
i govori, kao pred makom u vazi ili kukcem iza stakla,
dovoljno je pred takvim cvijetom, pred takvim leptirom
da nijemo učitaj ime u boju latica i u razapeta krila,
dok pred pticom na zidu, pticom staklenih zjenica,
ti možeš i uzdisati sjetno ili zakliktati oči u oči, i da vidiš,
neće odati da joj znaš ime i da te je nekad u polju susrela,
ova ptica u daljinu zagledana

ČOVJEK KOJI PREMJEŠTA SNIJEG

čovjek lopatom razgrće snijeg u polju i premješta ga
s jednog mjesta na drugo, on to radi ustrajno,
kao da je u igri iz koje se ne može van,
ne može se unutra, nalik čovjeku koji pretače ocean
u kamenu zdjelicu pored puste vode,
dok mu iza hladnih kapaka, raskršćima želja, putuju
žive srsi djetinjstva, kao na planeti smjelog princa,
koji očekuje da mu pustinja otvori vrata i
da mu ispod snijega i leda procvjeta ruža, da, prava ruža
da mu uskrsne, kao da je oživjela njegovim rukama,
priželjkuje li to ovaj čovjek, dok zagrizi lopatom u led
i ne obraća pažnju na putnike koji uz njegovo polje prolaze,
je li mu ruža pred očima dok sa obrva otire pahulje,
sav uzdrhtao, nalik vrtlaru koji načuljenih ušiju osluškuje
putanju soka u stabljici, nevidljivo tkanje lišća,
baršunasti uzlet latica, ili nalik čovjeku koji cestom prevozi
putnike s jednog mjesta na drugo, a nikad i sam putnik,
nikad i sam ruža, ruža nečija, on ima stotinu neznanaca
na duši i pita se što čeka te selce zaslijepljene bjelinom,
koji u isti mah i jednim te istim putem i dolaze i odlaze,
i što čeka ovog čovjeka u polju, hoće li on i ti koji putuju
vidjeti i prepoznati jedni druge u oku snježnoga prostora
i hoće li ugledati ove sokolove na stablima uz cestu,
koji tu miruju i savršenih očiju zure u prolaznike,
u čovjeka koji premješta snijeg, u bjelinu,
savršenih krila spremni da uzlete

POSTAJA TOVARNIK

sklopljenih očiju prebirem prošli dan,
osluškujem trenutak koji mi upravo izmiče,
ili se tražim u vremenu koje me tek očekuje,
u vlaku sam i u svome tijelu sam, iza vlastitih kapaka,
ali postoje i druga mjesta na kojima se nalazim i
na ovom putu nije me lako dosegnuti, daleko sam
i na toliko stanica istovremeno da se već i sama pitam
gdje je to mjesto na kojem sam nedostupna
i kamo da se djenem takva,
nemam mobitel niti sam nomofobna kao djevojka
pored mene, da, ona sjedi pored mene i šapće naglas,
ali ona nije tu, i nije tamo, ona je u nekom trećem
prostoru koji se ne vidi šaptom,
i ona ne uzmiče pred mjestima koja se nude na putu,
kao što se to meni događa,
meni koja umišljam da me nitko ne može dosegnuti
takvu, nijemu i bez mobitela,
pa se čini da nitko i ne zna gdje se nalazim,
osim djevojke pored mene,
ona upravo govori nekom da smo ispred Tovarnika,
u koji samo što nismo

HALKIDIKI

Sjedim na pragu iznajmljene kuće i gledam
u obližnje stablo koje izgleda kao da je moje,
ovaj prostor nema imena na karti,
ali ja znam da se nalazim na srednjem prstu,
i da je njegovo ime Sithonia,
i znam da je more, koje s praga kuće vidim,
more Egejsko, dok se drvo ispred mene,
koje izgleda kao da je moje, zove maslinovo drvo,
znam i vidim to, kao što vidim i tri prsta
na karti Grčke, koja se zovu Halkidiki,
i kao što opažam krov susjedne kuće,
i ona ima maslinu u dvorištu i svoju ljutu osu,
a ovoj tu, koja slijeće na kartu i odatle na moju ruku,
u jedan od mojih deset prstiju da utisne žalac,
njoj vičem – Hej, luda oso, ovi prsti imaju imena,
prebrojni su oni za tako ostrvljeno tijelo,
preosion je u tebe žalac, i još u njemu nepozvana bol,
kako će tako bezimena bol dokučiti ime kojem se
uklanja moje tijelo i koje nosi kartu moje kože,
kako će se upisati tako nečitka bol
u moje preveliko tijelo, i u ono tijelo najveće
koje se na karti mojih očiju do samog ruba prostire?

I TO REĆI

treba dovesti planinu za ruku, kao što se prijatelj
jedanput ili dvaput u životu, dugim putem, dovede
pred kuću, sa crnim povezom preko očiju,
a onda se taj povez skine kako bi se planina mogla
posjesti u vidokrug, koji se ogleda u vodama jezera,
a sav je od trave i od medonosnih polja sačinjen,
tek tada treba blago kucnuti o drvo, da se probudi drvo,
da se grana prometne u zmiju, da se ta zmija prizove
pod košulju i bez straha položi u njedra,
reći joj samo – mirna, kao što se govori psu, reći to tiho,
upola glasa, i ponavljati ovu riječ sve dok se rubovi
planine i jezera ne poklope s rubovima ove riječi i
dok se ova riječ ne pretvori u kuću, kojoj je najbolje prići
dugim putem, sa crnim povezom na očima, a mirna,
i onda tako mirna iznjedriti sve ono što će se od srca
priviti na jezik, sve ono što čeka u ovom vidokrugu
da sebe očuje i progovori onako kako se kazivalo onda
kad su oči sve još vidjele, a oznojene ruke još mnogo toga
mogle učiniti, mogle su uzbrati plavu strelicu iz cvjetnog
tobolca, prinijeti je ustima i onda sisati u slast,
znoj je tada bio sladak kao šećer a opor kao trava, i to reći

STVARANJE STVARI

Smogne se riječ pod svodom, pa se druge same prizovu,
dok u crnu rupu piljiš, crna rupa da ih bljune,
crna rupa – veliki žamor, a ti zagovaraš samo svoju stvar,
i što onda što između pocijepanih otkucaja,
dok nestvorenu sričeš stvar, u tebe gleda zagrcnuće strahom,
kao nevjerstvo osobe preko puta,
nalik na riječi koje nisi ti prizvala, ali se o njih spotičeš,
žudeći vlastitu smoći jezikom, onu koja će ti na usta izići
i samo tebi biti gost, ti takvu žudiš a odjednom bude preobilje,
kao da si na proslavi nečijeg rođendana dobila čašu punu
vokativa, koji kliču stvarima i stvarima, tu gdje se čeka
veliki prasak u kojem će tvoje i sve druge godine,
tko zna kome otete i tko zna od koga proklete,
između dvije šake prsnuti punim plućima, one će probiti
slavljeničku kapu od papira koja zatvara usta i gužva dah,
i u tom će trenutku stvar koju si ti sročila, iz žamora je
zazvala, crnoj je rupi otela da vjeran ti bude gost,
ta će stvar poletjeti u svoje rasprsnuće i nebeskom će svodu
biti odaslana, onom istom svodu koji je iz tvojih usta izišao,
iz tvoga oka ispao, tvome da pogledu pripadne,
najtvojići da bude, a kad tamo, svod je nebeski u sebe zagledan,
pa bude tvoj a svačiji, i što onda što će takvim pucnjem
veliko slavlje na zemlji tko zna kome otpočeti!

PETI GRAD

TREBALO MI JE VREMENA

trebalo mi je vremena da se nađem ponovo u ovom gradu,
koji je nekad sav bio moj, tu sam se budila, tu na počinak odlazila,
a sad vidim da se koža grada presvukla i da nijedan pas u njemu
više nije onaj isti pas, novi su mu psi na uzici, i svi prebrojani,
i ono stablo, tek izniklo u njemu, nepoznatom je rukom popisano,
a ja bih da ga od prve prepoznam, od prve da mu sagledam pročelja,
njegova prsa i ordenje, u Ja-grad, u Ti-grad, u Mi-grad kao da sam
kročila, u onaj grad koji me prima bez riječi za svoga šetača, kupca,
jurodivog, i za skitnicu koja dolazi, odlazi i opet se vraća,
a hoće li me uvijek primati pod svoje ili će me jednog dana zaustaviti
na ulazu, kao da je slijep, kao da ću stupiti u neki Vi-grad ako uđem,
u Onih drugih grad, ako me prije toga ne zaustave zamoćali
i sve brojniji obruč i predgrađa, ako me ne opeče Njegov kišni rub,
Njegov snijeg i led, ili bi me sunce žarko, Njegovo i Njihovo,
jednoga dana moglo spriječiti da prođem kroz usijana vrata i da budem
tu, a sam grad će znati što ću ja tu, što tražim pred tolikim pročeljima,
što koračajući pločnicima, kolnicima, zebrama,
tražim li jedno slobodno mjesto pod krošnjom drveta, tražim,
mjesto na klupi s koje mogu promatrati pse ovoga grada i gospodare
njihove, da, jedno mjesto pod satom na trgu i još malo prostora uokolo
za nekoliko neodlučnih koraka koje ću napraviti pa će izgledati
da mogu krenuti na ovu ili onu stranu, kao da sam tek pristigla i
još ne znam na koju ću stranu, ili bih radije malo više mjesta za nekoliko
odlučnih koraka pa će izgledati kao da mi netko dolazi u susret i da
od prve znam kuda ću, kao da sam ovdje bez prestanka, u cipelama
koje sam za davne skitnje baš tu kupila, skupa s kabanicom i rukavicama
koje još nisu ni slutile što će biti s rukama i kakav ih sve dodir čeka,
da, da, da, svega se dobro sjećam, i koraka i dodira i godina na stablu
koje je posječeno preko noći, a opet ne znam šeće li još uvijek tuda
ludi čovjek, reži li bijesan pas, i ne znam hoće li ponovo iz vedra neba,
a kao iz kabla kiša, na meni je kabanica za svaku skitnju,
svako godišnje doba, takva će sve što je preda mnom dočekati na vrijeme,

ono vrijeme koje otkucava na satu, na trgu, u gradu

TRAG

gledaš pticu koja uzlijeće kao da sve zna,
gledaš mladića koji odlučno otvara vrata
i ulazi u dućan kao da zna što ga tamo čeka
i kojim će pokretom otvoriti ta ista vrata
kad bude izlazio s vrećicom u ruci,
gledaš semafor koji trepće i mijenja boju,
gledaš jahače dana koji pred njim stoje,
a onda poslušno kaskaju na leđima zebre,
pazeći da održe korak unutar zadanih crta,
gledaš ženu koja sjedi na klupi ukočena
pogleda, kao da je već vidjela ono što se
može vidjeti, gledaš sve to i čini ti se da
ovi ljudi do u tančine znaju vlastitu putanju
i trag koji će ostaviti, sve znaju,
ali nitko da odstupi i oda se skrivenoj sili,
nitko da uloži dovoljno napora i iziđe iz kruga,
odupre se težini zemlje i preda lebdenju,
kao da su svi posjednuti istom dušom,
onom koja se protivi svakom iskoraku,
čak i jedan samoubojica, s one već strane
ogledala, kao da ni on ne zna drukčije,
pomiren je s tim da će se napustiti i ostaviti
iza sebe tijelo, kao da ne zna kud bi s njim,
njemu je dovoljno da se prije bijega ispriča
vlastitome tijelu što će ga odbaciti,
kao što se baca šuplja vrećica,
i što će potom isto to tijelo prevrtati tuđi prsti,
oni koji uklanjaju tragove,
mrtav se čovjek ne može oduprijeti poslu
koji će uslijediti, prstima koji čiste tragove
i već znaju kako se to radi, a netko i to mora
uraditi, kad već svi ostavljaju tragove,

netko mora pospremiti vrećice i tijela, mora
napraviti mjesta za onog koji će izići iz dućana,
za ženu koja je sve već vidjela,
za one koji će čekati na semaforu,
netko ove poslove radi neprestano,
kad se već nije rodio onaj koji lebdi,
onaj koji iza sebe ne ostavlja trag

PROSTORI, I PROSTORI

iza vlastitih vrata već se odavno ništa ne događa,
ali u odajama drugih kuća mnogo se toga zbiva,
malo se toga vidi golim okom,
postoje prednji i postoje stražnji ulazi i izlazi,
postoje stepeništa i dizala koja vode sasvim gore
ili sasvim dolje, u podrumu i u stražnja dvorišta
opkoljena zidovima, iza kojih je skriveno ono
što se zbiva unutar prostora i prostora,
u zatvorima gradova i gradova,
iza žičanih i betonskih ograda, i ograda,
iza velikih i malih vrata u čekaonicama koje se nižu
u zgradama i zgradama, iza mliječnih paravana
u kućama bolesnih, iza čeličnih zavjesa i
neprobojnih stakala u kućama novca i pravde,
u takve prostore pripuštaju samo nekoliko koraka,
papir se pruža kroz otvor u staklu, preko ograde
ili samo s vrata, ne daju došljaku da zađe dublje,
premda je i sam nekada tu služio,
nosio se takvim hodnicima i još se sjeća da postoje
koraci i koraci, ali o svemu tome više se ništa ne zna
kad se jednom pređe među one koji čekaju
i tješe se time da nitko nije vidio sve,
među one koji su stigli do slijepe točke
i sad izgledaju tako kao da su sami sebe izgnali,
ispisali se i zagubili po hodnicima,
ustuknuvši pred zidovima i pred vratima tolikih kuća,
iza kojih su prostori, i prostori

HEJ

Hoću li jednog jutra, tek razbuđena, između vremenske prognoze i golova koji dopiru s radija, otvoriti prozor, a netko će mi doviknuti Hej, s prozora susjedne kuće, kao s broda u prolazu, i hoću li mu ja onda odviknuti Hej, a potom, hoćemo li zajedno vikati Hej, dižući ruke u znak pozdrava i mašući jedno drugom, onako kako se već maše s dva broda koji se mimoilaze, pa provalija između ta dva broda, dvije kuće, dva prozora sve više kopni, a onda razmak opet raste, kao što raste između dva broda koji se udaljavaju i Hej postaje sve tiše, i ruke naginju klonuću, a onda i mi, hoćemo li istovremeno, kao po dogovoru, nestati jedno drugom iz oka, zatvarajući prozor i prozor, kao u ogledalu, i onda ponovo biti sami, svak u svojoj kabini, tu gdje se čuju kišne kapi s radija, radio sprovodi bez pogovora svoju plimu i oseku i buči golovima s nogometnog prvenstva koji se zbrajaju u krpenjači glave, a hoće li glava još uvijek, u muku koji se otvara između gola i gola, čuvati sjećanje na ono Hej s drugog broda, Hej, probušeno kišnim kapima, izudarano loptama, Hej, zatečeno pitanjem zašto je baš taj trenutak trebalo otvarati prozor, možda je u tom trenutku i toga jutra trebalo samo stati na hladan pod, bosim nogama da se osjeti granica, i onda stajati u mjestu, između kapi i golova, samo tako ovi povici ne bi dospjeli u sobu, u glavu iz koje tko zna hoće li izići, i tko zna hoće li, ovi povici, nešto očekivati od mene, a ja neću znati što, i neću znati koliko bi dugo mogli kod mene ostati, mogli bi se na koncu stopiti s uzvicima koji dopiru sa stadiona, a mogli bi i ustrajati u svome odjeku i glasati se satima, i onda bi trebalo ponovo otvarati prozor kako bi izišli napolje, ili je to što bi se moglo dogoditi između dvije kuće, dva broda tamo napolju, kad tek razbuđena otvorim prozor, sve što s jutarnjim uzvicima može biti, ono najbolje od svega!

U HODU SLIKOVNICOM

u hodu, iz koraka u korak, prestaješ dijeliti stvari
na ove tu i one tamo,
krenut ćeš od točke iz koje će se roditi daljina,
a to je ovaj izlog pred kojim si se obrela,
i stići ćeš do druge točke, tako će to biti, premda
u ovom trenutku stojiš i buljiš u robu iza stakla,
pitajući se pritom zašto si baš tu zastala
i što će tu tvoj pogled, možda će tamo, u daljini,
nekakav stup postati tvoja nova točka,
ili tramvajska stanica, prolaziš pored raznih
nedoumica koje se rađaju usput,
kao pored izloga s haljinama,
odijevaš se u razna pitanja, vidiš maramu, ovratnik
i rukavice, gledaš ih tako kao da si potrebna ovim
stvarima, i još mnogim stvarima, kao da je ispred tebe
nedogled, ako nemaš točku kojoj se vraćaš,
nigdje nisi putovala, tako su te učili,
ako je tebi jedno te isto stajati pred izlogom ili
na stanici, znaš li ti gdje se u stvari nalaziš,
to pitaj sebe, možda se ti nigdje i ne nalaziš,
možda stojiš u mjestu i samo očima pratiš obrise
svoje sjenke, ako je tako, onda tebi nije svejedno
da li vani pada kiša ili sunce sija,
jer ti šetaš slikovnicom i vjeruješ da će stvari pokazati
svoje rubove i boju, ako već računaju na tebe, takvi si,
ti od vjetra čekaš da ti donese miris mora u zraku,
jer ti moraš disati punim plućima, tako su te učili,
kao da je sve što ti još predstoji samo nekakav zadatak

GOLUBIJE PSEĆA

Vidim psa koji odozdo goni goluba,
i goluba koji odozgo izmiče psećim zubima,
daleko su jedno od drugog,
ovaj golub i ovaj pas,
a opet, jedno je progonitelj, drugo je gonjeni,
razmak koji ih dijeli ispunjen je lavežom
i šumom krila,
ova je ptica u bijegu, ovaj pas je lovac,
prostor između njih skuplja se i širi
na pogon jedne i druge strasti,
on jamči ovaj susret.

NOVČIĆ, DVA

nekome je ispao metalni novčić i taj je potrčao za novčićem,
koji se kotrljao uz rub kolnika sve do ulične rešetke i tu nestao,
ali isti se takav novčić ukazao i na dnu zdenca i netko je u zoru
zasukao rukave i posegnuo, a netko je samo pogledao svisoka,
kao da mu nikad neće zatrebati novčić za pod jezik,
dva novčića za kapke, za takvoga je vječnost već razgrabljena
na nekoj rasprodaji, gdje se sve može kupiti za novčić, dva,
a baš toliko traži i čamdžija, malo traži, premalo,
kao da je odlazak jeftin ili su potrebni sasna laki novčići
kako bi u zadnji čas putnikovi kapci mogli zatreptati,
a vozač onda odbio da ga preveze, kao da je putnik htio mukte,
namjerio okrasti vlastitu smrt i prokrijumčariti se ispod vode
na drugu obalu, a i zašto ne bi kad mu voda više ništa ne može,
takvome kao da se dvaput umire, malo mu jedna smrt,
taj ne da novčić za kojim je trčao, sukao zbog njega rukave

PA IPAK

nebo ti polako ulazi u oči dok podižeš roletu
pazeći da ne pukne već izlizana vrpca i
da daščice ne poispadaju napolje kao razdešen klaun,
crnobijeli bau-bau, s nogama u okovima kutije,
s poprsjem sirene zarobljene u jedro svoda,
preslikane u krljušt oblaka,
odmah vidiš da je pred tobom oblacima teretan dan i
to je dovoljno da kažeš *pa ipak*,
premda oklijevaš s onim *pa*, i s onim *ipak*,
koje ti katkad slični na utjehu,
sunce zna biti nasrtljivo kad se osami na nebu,
a ti si odlučila biti ustrajna dok podižeš roletu i
pripuštaš dan u sobu,
dižeš je do zadnje daščice, odlučila si tako,
ne želiš biti od onih koji rade stvari dopola,
nevoljko podižu roletu, prebrzo je spuštaju u sumrak,
od onih koji oblače malo toplije čarape u ovakav dan,
kao da će gaziti uz vjetar po hladnim močvarama neba,
a neće, umjesto toga oni će srkati čaj, pitajući se
hoće li čileanski rudari preživjeti ispod zemlje, hoće li
pribjeći meditaciji ili će na koncu udarati glavom o kamen,
dok ti promatraš oblake punim prozorom, pitajući se
hoće li kiša ili neće, ne voliš kišobrane, *pa ipak*

PETI GRAD

ljetne naočale na stolu, bez moje glave

Divna Zečević

u izlogu vidim rukavice bez mojih ruku, i vidim cipele
bez mojih nogu, vidim i druge stvari u izlogu
koje bi najradije da ih ja kupim, osjećam to, meni žele
pripasti, ali vidim i cipele koje ne žele koračati,
kao da im ne treba ničija noga, one bi da ih kupim i onda
bacim daleko, u divljinu, da ih tamo obrasta trava,
one se podsmjehuju vlastitom obećanju, drske su takve stvari
i neshvatljive kao planina u daljini, koja je sama, vidi se to,
ona doziva bez prestanka i do nje treba koračati i koračati,
ali kako prići s prave strane, kako taknuti planinu,
neke stvari možeš samo gledati, neke moraš uzeti u usta,
ali to su male stvari koje stanu na jezik i u usta,
možeš ih pojesti skupa s imenom, ne možeš ih odbiti,
a i kasno je odbijati molitvenim glasom, kasno za svaku
nagodbu s Bogom i stvarima u trenutku kad se nebesko osili,
pa se ostrvi, pa podivlja stvar po stvar,
dok ja stojim pred izlogom i gledam sebe u staklu, kao onaj
koji čeka da vidi što ću uraditi kad uskrsne bezmenica,
ona raste sa svakim korakom, a ja i dalje moram koračati,
moram se mimoići s još hiljadu lica na ulicama ovog grada,
iglice njihovih pogleda nalik su reskoj kiši,
što drugo preostaje prolaznicima kad ionako samo čekaju,
preostaju im kuće, a nijednoj se ne može prići prvi put,
pročelja ništa ne odaju, izlozi nude svoje, a za prolaznike
u predgrađu zadužen je oštar pas, dok ovdje psi hodaju na uzici
i grad se krije iza zidova, takav bude onaj prvi grad,
drugi traži cipele da se proneše pločnikom, sabije se u tabane,
treći zađe među prste harmonikaša, u besprste rukavice

pa kao da i nije tu, ili se pretvori u šapat, četvrti grad,
šapat sprijeda, šapat iza leđa i onaj šapat pored, suputnički
nerazumljiv, pa bezmenica raste, vidi se to i golim okom,
ona hoće svoje, ponešto od svega toga, samo usitnjeno,
vidi se i s prozora kad se zađe u jednu od kuća, vidi se
kako se tamo dolje dvojica rukuju na ulici a onda odlaze svaki
na svoju stranu, dok ja stojim u mjestu, uokvirena prozorom,
kao na fotografiji, stojim bez te dvojice, to bude peti grad

ZA TREPAVICU I DIMNJAČARA

Ti koji si nad tlima, toliko puta drijeman
među vlastitim riječima, i mene opsjeti se
i pogledaj me katkad, makar kao nedoumnju,
kojoj se donosi mali poklon,
novčić uskrsao pod cipelom,
ili trepavica s lica sugovornika,
pažljivo ću je uzbrati palcem i kažiprstom,
taknuti je dahom a onda položiti u njedra
kako bih dobila nečije pismo,
sve same sitnice, to te ne bi puno koštalo,
mali znakovi koje daješ drugima
pa takvi sretnu dimnjačara, a to danas nije lako,
na dimnjačara rijetko tko može naići,
rjeđe nego na novčić, a onaj koji u tome uspije,
mora se uhvatiti za dugme
i šutjeti sve dok ne ugleda čovjeka s naočalama,
tada može poželjeti nešto, što ćeš ti ispuniti
ako htjedneš,
ti koji meni odavno nisi poslao dimnjačara,
umjesto njega danas si mi u susret poslao čovjeka
koji se držao za dugme,
kao da se igraš sa mnom, ali ništa zato,
odmah sam stavila naočale,
kako bi taj čovjek mogao nešto poželjeti,
ako je sreo dimnjačara,
a čak sam na trenutak bila spremna i na to,
kad se nađem licem u lice s tim čovjekom,
da mu dam novčić za trepavicu,
ako mu se nađe na obrazu, barem toliko,
ali sam se na vrijeme opsjetila
da nije na meni da ja udjeljujem
i da tu igru samo ti znaš unedogled,

možda si meni namijenio tek nijemi mimoilaz
s takvim čovjekom, zadatak da nosim naočale,
što ako sam ja ona pored koje takav čovjek,
koji je sreo dimnjačara, mora proći šutke?

NJEGA GLEDATI, NJEGA SLUŠATI

Njega gledati, njega slušati, jer kad on kaže sunce jest,
sunce jest, sija taj dan, ili su oblaci, ako on tako kaže,
oblaci se onda kovitlaju ušir ili se predstave zbijeni,
nalik na stado ovaca iznad grada,
okruženo čistim pašnjacima, kao da ih čuva egzorcist
u plavom, onaj koji od svega ne vidi ni polovicu,
ne zna taj da je život dolje prljava željeznička stanica,
parkiralište lima i autoputevi prometnu se odozgo
u čudo neviđeno, toliki putevi a nalik paučini,
toliki mostovi razapeti do bola nad provalijom,
a izbliza, umjesto da se uproste, oni tek postanu nečitki,
izmetnu se u zamrsu crijeva, u bezbroj vijaka, stupova,
namotaja žice, tako da je sve to jedno izbliza, a drugo izdaleka,
ali za pronicljiv pogled ni ono gore nije više pašnjak,
brbljavi kovitlac glasova putuje uvis i opliće li, opliće
ono stado ovaca, to što pristiže odozdo para svaki oblak,
nijedan oblak nije pošteđen, pedalj po pedalj brsti se
ono višnje i ono postrance pa kopne rubovi stvari,
ionako ranjivi ispod plašta nebeskog, našeg milostivog
omotača, koji je nevidljiv, on je nama svetinja i jedan
jedini, svod naš svagdašnji, takav je on nama, a kad tamo,
taj se kotrlja posvuda, kao klupko poludjele vune, bačeno
kroz prozor, onaj prozor s kojega se vidi mnogo toga,
možda se i sve vidi kad se pođe uvis na prečist dan i
ako povjeruješ starom čarobnjaku, koji ne broji zamrsak
po zamrsak, između klupka i klupka, ne strepi taj nasitno
u sekundama niti u krupnim stotinama godina, on to ne radi,
ali kako mu onda pogledati u zagonetne oči,
kako pitati pa čekati da nešto iziđe na njegova usta,
na takav dan stari čarobnjak šuti, prečesto, i previše šuti!

TU NEKOG NIJE BILO

tu nekog nije bilo, nekog kome možeš prići s leđa,
lagano mu puhnuti za vrat i reći – evo te,
takav netko nije bio tu, nije ga bilo u staklu izloga,
niti iza ugla, gdje se znao pojaviti, malo ostario,
ili dvadeset godina mlađi, nikad taj nije mario za vrijeme,
taj koji se ogledao u staklu izloga i zamicao iza ugla,
a tražila sam ga na ovim mjestima, ali i na onim mjestima
gdje se nije ukazivao, tamo gdje se morao pojaviti,
a nije, na mnogim mjestima on nije bio, nikad bio,
kao da ga nitko ne traži, ili je bio uvijek korak ispred,
korak iza mene, a htjela sam mu samo puhnuti za vrat i
reći – evo te, usliši srhove opreza, ti kojeg nije bilo,
zaskoči svoje nestanke, ti koji si tu,
i drugi put pazi kako držiš uzde bjegova, bičuj ako moraš,
moraš li, iskoči pri punoj brzini, i neka to bude na samom
uglu ulice, pred staklom izloga ili u trenutku kad ugledaš
mjesto na kojem još nisi bio, gdje te sigurno još nema,
netko će ti već jednom puhnuti za vrat i reći – evo te,
a netko će drugi u tom času zamaći iza ugla,
nestati u staklu izloga

VRATA

Vrata kroz koja bi netko morao izići ili kroz njih ući
postoje na svakom koraku, zar se kroz vrata ne izlazi
i ne ulazi, jedni ulaze, drugi izlaze,
netko prije toga pokuca, a netko odmah uhvati kvaku,
samo lud čovjek stoji i čeka buljeći u vrata,
kakav je to čovjek koji samo stoji i čeka,
a ne podaje se vratima, kao da je zaboravio prve poduke,
one koje kažu kako i što uraditi s vratima, to svi znaju,
to zna i onaj koji je stao iza čovjeka koji čeka
pa i sam počeo čekati, a da i ne zna što onaj prvi čeka,
niti onaj treći zna, koji je stao iza njih, zašto ova dvojica
stoje pred vratima i čekaju,
onaj koji je prvi došao možda se nada da više nitko neće
izići ili ući pa će vrata sama od sebe nestati,
ali tko će dokučiti čemu li se nadaju ova dvojica,
zna se samo da je lud onaj čovjek koji bi da vrata nestanu,
da više ne budu to što jesu, vrata,
takav koji to čeka i tome se nada, lud čovjek,
čudi se jedino ovoj dvojici i onima koji pridolaze,
a ništa ne pitaju, samo stanu jedan iza drugog, šutke

DAN ODBIJA DA ODRASTE

počneš iz bilo koje točke i tijelo je već u pogonu,
pitaš se samo kako se to dogodilo, kako si se usudila
zakoračiti, umiti se, upaliti tv-kutiju,
nisi morala prozivati stvar po stvar,
davati uputstva kapcima, okretima glave, koracima,
stvari si prepustila prstima, bez prisjećanja na imena,
i pratila poizdalje kako ruke barataju kvakom,
žlicom, viljuškom, poslije toga mogla si obući kaput,
obuti cipele i na koncu zaviriti u ogledalo,
a tu već dan postaje dječji, odbija da odraste,
soba ga zove iz ogledala, nudi mu igru skrivača,
kao da želi biti dan u sobi, a ne dan na ulici, dječja posla,
ionako hodaš uz i niz stepenice s lakoćom djeteta
koje crta kuću i na njoj prozore i vrata, tu nema tajne
koja izmiče tijelu, nema je u sobama koje rastu u ogledalu,
nema na ulici dok prolaziš pored robnih kuća i dućana,
pored banke i novinskog kioska, tu nema mjesta
na kojem bi se netko mogao zaista sakriti,
niti ima prostora za čuđenje, uokolo crveni trokuti pice,
plava slova nad ulazom u banku, čokolada u izlogu
dućana i dan ponovo odbija da odraste, tebi se smije
dok pružaš novac prodavaču i uzimaš od njega sitniš,
baš jako ti se smije na sve to što radiš, ali nećeš popustiti
smijehu bez kakvog takvog sugovornika,
samo ćeš zakolutati očima dok otvaraš novine i
praviš se da čitaš između redova, a opet ti se smije,
kao da sve znaš i čudiš se samo onoj prvoj točki
od koje je dan počeo, a mišići tijela odmah zaigrali svoje,
kao da baš oni kolo vode dok odlaziš od kuće i
vraćaš se kući, prateći tragove odlazaka, dolazaka,
tko bi svaki dan učio gdje mu je kuća i na kući prozori i
vrata, i što su to kvake, hodnici, ogledala,

a nigdje prostora za čuđenje ili za igru skrivača, tolike sobe,
ulice i kuće, a u tebi smijeh bez ijednog sugovornika,
dan kao i svaki drugi, a odbija da odraste

MATRJOŠKA

ispred ulaza u samoposluživanje vidjela sam dvije žene,
jedna je rekla *hajde, idemo*, druga je rekla *čekaj, hoću da*,
uokolo je bilo razbacano kržljivo grmlje, opušci i snijeg
koji se otapa, a ja sam pred ovim prizorom stajala
u debelom kaputu, kao kakva matrhoška naćuljenih ušiju,
koja previše koluta očima, previše pamti,
kasnije dok sam koraćala ulicom mogla sam nabrojiti
istovremeno i što vidim i što sam već vidjela,
ništa me na to nije obavezivalo a svejedno sam osjetila
strah da sam nešto zaboravila, tome je išlo na ruku osvrćanje,
ćinila sam to prećesto, kao da me nagriža bolest onog
što se ne vidi, mogla sam je jasno osjetiti za petama
i pod otežalim nogama, kao da sam zalutala u ove krajeve,
prava matrhoška s police koja gega ulicom noseći sjećanje
na grmlje, opuške i rijeći koje su izgovorile one dvije žene,
nisam više bila tamo, ispred ulaza u samoposluživanje,
ali ni tu, u ćvrstom koraćanju, malo sam zanosila u hodu
kad je pored mene prošla crnkinja obasjana snijegom,
pogled joj je bio uperen u daljinu, neuhvatljiv bijelim ljudima
i neuhvatljiv psu koji je iskrsnuo pored mene,
pas je mirno prihvaćao sve zadatke kretanja, vidjelo se to,
gledao je malo lijevo, malo desno i u isto se vrijeme spretno
nosio sa svakom preprekom, osjetila sam zavist
kad je savršenim pokretima preskoćio rupu punu vode,
izgledalo je kao da se pripremao za taj skok ćitav ćivot
i kao da je baš tu rupu na tom mjestu oćekivao,
pas je zatim naglo skrenuo u pokrajnju ulicu, dobacivši mi
brz pogled, ne znam da li me je taj pogled dosećao,
znam samo da sam ja i dalje mislila na psa
i znam da je on na mene isti ćas zaboravio, kladila bih se
da je pred njim bio novi trenutak koji je savladao savršeno

KUŠADASI

u predgrađu Kušadasija sunce je žedno već od ranog jutra,
a kožu koju imam treba tek pronijeti danom,
sunce je previsoko da mu se oduprem odozdo, dok koračam
ka srcu grada, i samo je zvuk s obližnjeg autoputa tlošan,
on je nadohvat ruke, i neka, neka mi taj zvuk bude prvi
nagovještaj onog što će biti pod suncem, neka samo obećava
da će nešto porasti na hrptu dana i da se tamo, u Kušadasiju,
već mnogo toga odigrava, sve je to danas preda mnom,
a kao da je bilo jučer, i ja već vidim sebe kako koračam ulicama,
zavirujem u ašćinice sa čijih zidova gleda Kemal paša,
u njima su astali pokriveni mušemama na sitno cvijeće,
dok u hotelu, koji je nekad bio karavan saraj, vidim bijele stolnjake
i stolice s posrebrenim mašnjama, i vidim brod u luci,
veći od Karavan seraja, nalik ogromnoj bijeloj kutiji, i već čujem
uzdah Gradiske, izgovorim li Đenova, uvuče mi se čehovljevski
uzdah u uši, onaj koji se prisjeća moćnog bila svijeta,
izgovorim li Kušadasi, u rukama mi se bez predaha praćaka
blještava, tek ulovljena riba, njeno bilo izmiče palcu i kažiprstu i
usitnjava se kao vlastita slika u zjenici prenapučenog oka,
ova slika postaje nevidljiva kost u grlu, krvni ugrušak smrti,
ako se sasvim usitni i ako te ponese neumorno praćakanje grada,
ako te usisa bezbroj sitnih odbljesaka u čiju je krljušt upisano sunce,
poslije toga odnose nečije tijelo, možda ono u kojem sam bila ja,
mnogo je napuštenih tijela uokolo koja traže sebe,
a ja se zagledam u lica prolaznika i raspitujem se tko je to uzdisao
pred velikim brodom, tko se to prisjeća Đenove,
ne znam u koje bi me tijelo mogao baciti grad, u koje tijelo da uđem
i čijim bilom da kucam, uzmognem li birati, znam samo da bih
ovaj put tijelo tamne kože, takvo će upiti sva ta sunca pod kojima
koračam, i još bih one pretke koji nisu zaboravili uzdisati, i neka,
neka mi preci vole svako od sunaca pod kojim putuju,
takve pretke želim, one koji se dive brodovima, uzdišu kao Gradiska i

šapću Đenova, šapću Kušadasi, neka

NESTALI

na putu između New Yorka i Cold Springa,
vidim plakat na kojem je ispisana težina, visina, spol,
piše još i – Have you seen Chris Watson?,
ne, nisam ga vidjela, vidim ga prvi put i odmah znam
spol, visinu, težinu, vidim ga i posljednji put,
u ovoj zemlji to mogu reći slobodno, da,
znam sad njegovo ime i znam ga samo tako, s fotografije
koju je nad njim izvršio netko tko zna posao,
taj je izoštrenim umijećem svukao kožu i oči s mladića,
ubacivši nekoliko zuba u mali osmijeh,
profesionalno je taj priredio ovo lice za buduću upotrebu
na stanici Croton – Harmon,
dok su plakat zalijepili oni koji ga traže,
tu gdje malo tko je tražen iz ove ili one ljubavi,
i ja kroz prozor vlaka čitam njegovo ime,
preslikavam osmijeh traženog, do njega mogu samo tako,
brzim pogledom, to je sve što ja mogu učiniti,
ne mogu mu drukčije pomoći,
a potom dugo ne znam kamo da pohranim lice nestalog
i što da radi putnica koja prvi put ovuda prolazi i pazi
da joj usput ne promakne pogled na Sing Sing i West Point

POPOKATEPETL

pred vratima tržnice ciganka mi nudi gledanje u dlan,
veli da cijena nije skupa, u svega par minuta godine
i godine, ali ja šutke prolazim pored nje i radije dajem
prosjaku, a on dobacuje za mnom – da ti odmah kažem,
iskreno, nikada ti neću vratiti, pravi se nevin,
kao da ništa nije kriv, tobože se već namorao koječega
i naužio sutrašnjice u nekom drugom, rastrošnijem životu,
i sad mu ponestaje sve sam sitniš, u kojem zvekeću trenuci,
trebalo bi ukloniti ovakve prosjake s ulice, i ciganke
koje mi prodaju cijenu cijene,
trebalo bi ih natjerati da umjesto onoga što govore kažu
brzo, najbrže što mogu – popokatepetl,
ili nešto slično, sigurna sam da bi ciganka mogla izgovoriti
sve što se od nje zatraži, o, itekako, umjesto da priča
što god joj padne na pamet, mogla bi ona besprijeckorno
čitati vremensku prognozu u udarnim vijestima,
dok bi prosjaka trebalo natjerati da se potpiše na iznos
koji je primio, nek traži jamce pa nek onda prosi,
svatko bi morao računati na to da će kad tad vratiti dug,
nije važan rok, niti akcenat, nema te riječi koja se ne može
staviti u usta i izgovoriti bezbroj puta,
ovako, odlazim s tržnice nedorečena posla,
u torbi nosim sir kupljen kod uvijek istog prodavača,
taj rijetko koju protisne, prodaje gotovo šutke

PORTO

Treba ići u Porto, moj grad, po jedno pravo sjećanje,
kaže veseli barmen,
ali ti se radije penješ na Bairro Alto i tamo kupuješ
pripitu fado-noć,
radije gledaš tvrđavu na rijeci Tejo, gipsanu čipku
s topovima na straži, to je tvoja dječja igračka,
dobila si je za neki stari rođendan,
a sad na njemu sjede stranci i osluškiju se na jeziku
koji ne razumiju, svi oni radije suze na portuglaskom,
takav je ovo grad, dolaziš u njega gledati rublje
koje se suši na balkonima kuća u Alfami,
kao da si tu već bila nekad, kao da se igraš školice
u poslijeratnom dvorištu od kruha i od masti,
onda si još mliječnim očima gledala stvari i nisi znala
koje su, a sad ih vidiš, kao da si tu već bila, sjećaš se
pločica na fasadama kuća i pohabanih domino-pločica
na buvljaku, netko ih je ovamo prenio ravno iz tvoga
djetinjstva, i evo ih, prodaju se rasute po krpama
na pločniku, dok ti koračaš u pratnji Amalie Rodriguez
pored stvari koje sad tek vidiš, i pored onih drugih stvari,
koje i opet ne vidiš, ali sad već znaš da su tu negdje,
skrivene ispod domino-pločica i s one strane popločanih
zidova, toliko si naučila o stvarima nevidljivim,
samo što i opet ne znaš koje su i kako se raspitati bez riječi,
a čini ti se da je ovo grad po mjeri tvoga sjećanja,
za tvoju dušu jedan pravi Porto,
tebi je možda dovoljno da opet, barem na trenutak,
progledaš mliječnim očima, i da si malko ofađena sjetom,
nekom to bude dovoljno.

SLUŽBENO SUNCE

blijedo sunce bilo je razbacano po stvarima
koje su nasumce izbijale uokolo,
nalik na stvari s dušom u nosu, na one stvari
koje vuku sa sobom teret habavog opisa,
pa se ukažu kroz prozor autobusa jedanput
kao zahrđala žičana ograda, drugi put kao tabla,
pobodena u pusto polje, na kojoj piše G-58,
vidjela sam to i još sam čula glas harmonike,
ispred barake uz cestu svirao je čovjek
koji je gledao u sunce, kao da će se sunce
rastočiti bude li gledao netremice,
ili se pretvoriti u jarko sunce, ono koje sija
u kaplji meda, u zrnu grožđa, u krljušti zlatne ribe,
harmonikaš je svirao mladiću koji ga je snimao
kamerom, tko bi inače, pod blijedim suncem,
posjetio takvo mjesto bez kamere u ruci,
i bilo je jasno, čak i kroz prozor autobusa,
da se sunce ne voli tu zadržavati i da nevoljko
odrađuje svoj položaj, a mora biti tu,
nalik na službeno sunce, premda ga ima u izobilju
na vinorodnim otocima i cvjetnim poljima juga,
tamo gotovo i ne zalazi, a ovdje sine tek ponekad,
u komadićima stakla, u onom što se zove paramparčad,
koja se ovdje razmnožava bez prestanka,
pod bilo kakvim suncem, čak i ovim službenim,
na svoje oči sam vidjela kako se ovo sunce
škrto podaje stvarima, prolazilo je bez sjenke
pored robne kuće Lidl u Kutini,
i pored svih drugih kuća u ovom gradu,
zaustavilo se nakratko, i bez pravog odsjaja,
u kosi žene koja je čekala nečiju riječ pozdrava
na autobusnoj stanici, tu je riječ nosio jedan od

putnika, tek probuđen i ljutit što je već stigao na cilj,
a ta se riječ izvratila čim je kročila napolje,
obrušila se na sunce žarko baš na ovoj stanici

Vesna Biga

Rođena 1948. u Zagrebu, gdje je završila Filozofski fakultet. Pjesme, pripovijetke i radiodrame objavljivala je u brojnim časopisima (Forum, Republika, Dometi, Istra, Književna reč, Savremenik, Vidici, Gordogan, Pitanja, Revija, Naši razgledi, Quorum).

Pjesme i pripovijetke su joj uvrštene u brojne preglede i antologije suvremene književnosti (*Guja u njedrima : panorama novije hrvatske fantastične proze, Antologija hrvatske kratke priče, Prodavaonica tajni : izbor iz hrvatske fantastične proze, Svaka priča na svoj način : hrvatska ženska kratka priča, Utjeha kaosa : antologija hrvatske poezije, Isto i različito : antologija i studija hrvatskog naraštaja devedesetih, U nebo i u niks : antologija hrvatskog pjesništva, Svjetlaci : hrvatsko pjesništvo trećega poraća (1996-2019)* itd.), a na radiju je emitirano nekoliko drama (*Premještaj, Vrata, Kućni posjet, Soba, Nesporazum s desetercem, Petero ili tišina, Iz druge ruke, Čovjek koji je čeznuo čudo*). Proza, poezija i radiodrame prevedene su na slovenski, makedonski, talijanski, turski, ruski, ukrajinski, poljski, esperanto i engleski jezik.

Dobitnica je nagrade na Natječaju za kratku priču Večernjeg lista za pripovijetku *Besanica gđe KS* (1983) te Goranovog vijenca za cjelokupni pjesnički opus (2022).

Članica je Hrvatskog društva pisaca i Hrvatskog centra PEN-a.

Objavila: *Oprezne bajke* (priče, 1981), *Iz druge ruke* (roman, 1983), *Vlasnik smrti* (roman, 1987), *Slike iz novog sjećanja* (priče, 1987), *Dušin vrt* (priče, 1995; 2003), *Način pjesme* (pjesme, 1996), *Čovjek koji je čeznuo čudo* (priče, 1998), *Autobusni ljudi : dnevnički zapisi 1991. – 1995.* (1998; 2001), *Uhodeći vlastiti pogled* (pjesme, 2001), *Četiri straha* (pjesme, 2001), *Očekujući noćnog sokola* (dnevnički zapisi, 2002), *Ispod kapaka druge rase* (pjesme, 2004), *Vidok koža* (pjesme, 2006), *Sjenka na uzici* (pjesme, 2009), *Deset dolazaka* (priče, 2009), *Žene na putu* (pjesme, 2013), *Bijela panika* (pjesme, 2013), *Moram gledati more* (pjesme, 2018), *Tijelom u riječ* (pjesme, 2019).

Biblioteka Online

knjiga 228

Vesna Biga

BIJELA PANIKA

© 2023 Vesna Biga

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2023

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Tihomir Dunderović

Fotografija

Gonbiana / Pixabay.com

Objavljeno

26. ožujka 2023.

ISBN 978-953-374-049-2 (HTML)

ISBN 978-953-374-050-8 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-051-5 (PDF)

ISBN 978-953-374-052-2 (MOBI)

Prvo izdanje

Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb, 2013.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija
Republike Hrvatske.**